

Проект „Фантастично читалище”

Сборник от научно-фантастични произведения

Списание „Криле”

1982 г.

София, 2014

Библиография

[Кораб в бутилка](#)

Научно-фантастичен разказ. Автор Любомир Николов. Списание „Криле“, брой 1 от 1982 г.

[Скок през космоса](#)

Научно-фантастичен проект. Автор подполковник инженер Тодор Андреев. Списание „Криле“, брой 2 от 1982 г.

[Приятен лов](#)

Научно-фантастичен разказ. Автор Дж. Джейвър. Списание „Криле“, брой 4 от 1982 г.

[Слънчев вятър](#)

Научно-фантастичен разказ. Автор Артър Кларк. Списание „Криле“, брой 5 от 1982 г.

[Магнитният кладенец](#)

Научно-фантастичен разказ. Автор Ромен Яров. Превод от руски. Списание „Криле“, брой 6 от 1982 г.

[Спрете звездолета](#)

Научно-фантастичен разказ. Автор Галина Велчева. Списание „Криле“, брой 8 от 1982 г.

[Така гордо те приветствувам](#)

Научно-фантастичен разказ. Автор Джудит Мерил. Списание „Криле“, брой 9 от 1982 г.

[Агнето, розата и трите малки вулкана](#)

Научно-фантастичен разказ. Автор Тур Оге Брингсвард. Списание „Криле“, брой 10 от 1982 г.

[Тъмната планета](#)

Научно-фантастичен разказ. Автор Харберт В. Франке. Превод от немски Емануел Икономов. Списание „Криле“, брой 11 от 1982 г.

[Командирът](#)

Научно-фантастичен разказ. Автор Игор Росоховатски. Списание „Криле“, брой 12 от 1982 г.

Кораб в бутилка

Научно-фантастичен разказ

Любомир Николов

Бутилките бяха дванадесет – големи и малки, обли и правоъгълни, зелени и безцветни. Сред познавачите най-ниска стойност имаха зелените, но и те не бяха за изхвърляне. Стъклени бутилки не се произвеждаха вече повече от век, а никой почитател на древното хоби не би си позволил светотатството да използвава пластиков съд или някой от модерните енергетични контейнери. Изкуството си е изкуство...

Облегнат удобно в пилотското кресло, Космонавтът с удоволствие огледа своите модели. Изпъкналите дебели стъкла изкривяваха очертанията им, но това не му пречеше. За него миниатюрните космически кораби бяха стари познати, всичките им части бе изработил със собствените си ръце и ако притвореше очи, можеше да си ги представи – сглобени, слепени, запоени зад металните брони. Бяха му стрували две години упорит, къртовски труд. Е, какво пък..., време поне имаше достатъчно. Знаеше, че времето може да убива и се боеше от онзи миг, когато ще остане беззащитен срещу него. Засега го спасяваха само моделите – старанието, което изискваха, – и гордостта да ги види един до друг в разнокалибрените бутилки. А те наистина заслужаваха възхищение – старателна, педантична изработка, дело на човек, заплашен от безмилостно бавния ход на часове, дни, седмици...

Различаваше се само малкото шише от одеколон с модел на първия изкуствен спътник. Не бе хвърлил особени усилия за изработката му. Тогава, в първите дни, още се надяваше, че

раздялата със Земята няма да трае вечно. Но в следващите кораби се усещаше прецизността на вглъбения майстор. По блестящите им брони се лепяха фините паяжини на антените, люковете се отваряха и затваряха с миниатюрни ключалки, през илюминаторите можеха да се различат пилотските кресла и пултовете за управление. Най-много труд, почти четири месеца, бе вложил в модела на „Кентавър“ – огромния звездолет, извършил прочутата Трета трансгалактична експедиция. Край четирилитровата стъкленица висеше стереоснимка на истинския кораб и всеки път, когато я погледнеше, Космонавтът се усмихваше доволно – приликата беше пълна. В мрежестата кабинка на асансьора стояха две едва забележими човешки фигурки – капитанът Едуард Бромфилд и първият пилот Филип Ростин. Достатъчно беше да натисне един от трите бутона върху бутилката и асансьорът се устремяваше нагоре, фигурките изчезваха във вътрешността на модела, а люкът се захлопваше зад гърба им. Вторият бутон включваше планетарните двигатели и стъкленицата се изпълваше с бял дим.

За третия все още не бе отделил време, но знаеше, че ще дойде моментът, когато ще разглоби звездолета, и година, може би две, търпеливо ще монтира в него ювелирно изработен хиперпространствен двигател.

Мисълта за двигателя го накара да обърне поглед към пулта. Червената светлинка го посрещна с тъпата си, механична упоритост и макар да мислеше, че е привикнал, сърцето му отново изстина, както преди две години. Десетки пъти на ден се вглеждаше в това зловещо въгленче и все не успяваше да се овладее, да бъде спокоен и безпристрастен. Човек не може да се примири с доживотната присъда.

„А какво му остава да прави? – помисли Космонавтът. – Да седи цяла вечност в тази тясна кабина? Да се мъчи с безсмисленото хоби? Или още по-безсмислено да се бори.“

И все пак той се бореше. Не бе признал поражението през тези две години и навярно никога нямаше да го признае.

Нещастieto се бе случило почти в самото начало на полета. Смешно беше да се помисли – съдбата му зависеше от един малък кристал, наречен координатен регулатор. Някаква игра на случая бе нарушила сложната кристална решетка и от този миг корабът бе станал неуправляем. Стара и логична история... Човешкото могъщество е стъпило върху пирамида от все по-сложни машини. Балонът на Монголфие, самолетите на Райт, ракетите на Корольов... и накрая – хиперпространственият двигател, който позволява с един скок пред пространството да се достигнат най-далечните звезди. Но тази пирамида има и обратна страна. Първите въздухоплаватели се бояли само от разкъсване на балона, за самолетите била достатъчна повреда на най-дребна част в двигателя, през XX век трима американски космонавти загинали от електрическа искра. А сега беше достатъчно още по-малко – просто разместване на няколко атома.

Сам, на хиляди светлинни години от Земята, Космонавтът не се отчайваше. Воюваше злобно и упорито срещу сляпата теория на вероятностите. Дори компютърът се бе отказал да изчисли шансовете му да улучи Слънчевата система. А той правеше скок след скок, пронизваше невъобразимите разстояния и отново се озоваваше някъде далече из дебрите на Галактиката. Понякога успяваше да открие Слънцето сред милионите други звезди.

Понякога не. Помнеше миговете на възторг и блаженство, когато един ден се озова само на двадесетина светлинни

години от целта. И черното отчаяние, когато следващият скок го захвърли толкова далече, че дори не разбра къде се намира.

Знаеше, че едва ли ще успее. Но знаеше и друго – корабът щеше да живее дори след неговата смърт. Събраната информация щеше да остане в компютъра за хилядолетия. Защото той изследваше най-близките планети, трупаше сведения след сведения за тези ту ледени, ту огнени топки, събираше координати, формули, описания... Работеше не за себе си – за бъдещето, – и това му даваше сили.

Разтърси глава, за да прогони мрачните мисли. И без това в последно време го посещаваха прекалено често. По-добре беше да се заеме с тринадесетия модел. Отделните му детайли, фини като части на часовниче, лежаха пръснати около бутилката върху пулта. Стъклото беше зелено и това усложняваше работата. С привични жестове Космонавтът вкара през гърлото тръбата на светопровода, опря лице в окулярите на микроскопа и пипнешком намери дългата дръжка на нужния инструмент.

Картината винаги му изглеждаше нова. Беше забравил за светопровода и му се струваше, че стои сред огромна зала от зелен кристал. Пред него се издигаше металният скелет на космическия кораб. Из въздуха се мяркаха дълги стоманени греди с укрепени на края им членести лапи, куки, инструменти. Покорни на най-малкото движение на пръстите му, те носеха нови детайли, закрепваха ги, допълваха общата картина.

Лек шум го накара да се откъсне от окулярите и вълшебството изчезна. Отново беше в тясната кабина, пред безполезния пулт. Шумът идваше от куклената къщичка, укрепена в края на пулта, близо до големия екран. Вратичката

се открехна, една остра муцунка надникна навън и Зверчето излезе.

Не можеше да го гледа без усмивка. Беше дребно, не по-дълго от палеца му, но вършеше всичко с космическа сериозност. Ето и сега – без да бърза, то се разходи по пулта, легна по гръб разкърши лапки. Бе забравило да затвори вратата и Космонавтът любопитно се загледа към вътрешността на къщичката. Там я се мяркаха някакви овални очертания, припламваха синкави светлилки, нещо трептеше като нагрята вода в прозрачен съд...

Отново си зададе въпроса, над който се блъскаше от месеци насам: разумно ли беше или просто копираше действията на човека – със случаен и затова непонятен резултат. Не можеше да отговори. Всичките му опити да установи контакт със Зверчето се проваляха. Или той не разбираше, или то..., ако изобщо можеше да се предположи, че разбирателството е възможно.

Не знаеше дори откъде се е появило Зверчето. Откри го ненадейно след едно от поредните кацания върху някаква полупустинна планета. По неизвестен начин бе успяло да се промъкне в кабината, стоеше върху пулта и го гледаше с черните си като мъниста очички. Инструкциите предписваха строги предпазни мерки срещу всякакви чужди форми на живот, но Космонавтът беше толкова измъчен от самотата, че се зарадва на неканения гост. Със серия от опити установи, че обича кондензирано мляко, месни консерви и среда от хляб. Направи му къщичка. И толкова.

Зверчето бе прекъснало гимнастиката си. Забелязало погледа на човека, то изтича и захлопна вратата на къщичката. Космонавтът въздъхна. Така беше винаги.

Край къщичката лежеше още една бутилка, също с незавършена конструкция вътре. Зверчето се промуши през тясното гърло, пое някакви свои инструменти и започна непонятната си дейност. Занимаваше се с това отдавна, почти откак се бе появило на кораба. Често ровеше из другите бутилки, из купчините готови за монтиране детайли. Космонавтът не възразяваше. Дори се радваше, че отново му се налага да превива гръб над микроскопа и търпеливо да възстановява изчезналите части. Мъчеше го само едно – неразбирането какво означава всичко това. Разум? Маймунско подражание?

Махна с ръка и отново се склони над собствения си модел. Нямахте за къде да бърза. Въпросът можеше да почака още, докато накрая, може би след години, тупне като зрял плод. Галактиката нямаше стени и тъкмо с това ги държеше по-здраво от най-страшния затвор.

Този ден и двамата работиха дълго. Хапваха набързо и отново се вкопчваха в строежите си. Когато най-сетне Космонавтът отпусна назад облегалката на креслото, бордовият часовник показваше два часа след полунощ.

Събуди се внезапно, без сам да знае от какво. Главата му още беше размътена, но през разсейващата се дрямка изплуваше с друго чувство, – тревога и напрежение. Кабината изглеждаше както винаги и все пак...

После той видя разрязаната бутилка край къщичката и сънливостта му изчезна. Скочи от креслото, опипа двете половини. Ръбовете бяха гладки, сякаш изрязани с тънък огнен лъч. От модела на Зверчето нямаше и следа.

С груби, треперещи пръсти отвори, почти изкърти вратата на къщичката. Надникна вътре с едно око. Посрещна го онова,

което очакваше – безжизнен полумрак. Тук вече не живееше никой!

Обърна се. Вратата към сервизния отсек беше отворена. Над шлюза за отпадъци светеше червена светлина – външният люк беше отворен.

Космонавтът постоя край шлюза. Бавно затвори външния люк. Разсмя се. И изведнъж избухна.

– Ах, малкият негодник! Мислех, че ще бъдем заедно! А той..., той се нуждаел само от материали! И поне да се беше сбогувал!

Яростта му секна също тъй бързо, както беше пламнала. Уморен, прегърбен, той се върна в кабината и едва сега забеляза най-важното.

В пулта беше изрязана малка кръгла дупка!

Координатният регулатор светеше зелено!

Дълго седя безсилно в креслото. Не мислеше, че сега може да се върне на Земята. Не мислеше дори за благодарност. В главата му пулсираше само една идея: срещнали се двама корабкрушенци... и никога вече няма да се срещнат.

Зверчето летеше със своя нов кораб. Беше изморено – твърде много работа му се наложи да свърши в тази последна нощ. И сега му предстоеше още. Но не се тревожеше. Докато ремонтираше пулта, бе открило координатите на планетата, от която, идва онзи смешен и симпатичен великан.

Все някой ден щеше да му се обади.

Скок през космоса

Научно-фантастичен проект за пътуване с аерокосмически балистичен апарат на бъдещето

подполковник инженер Тодор Андреев

Автобусът ни, носен на въздушна възглавница, грациозно се плъзга по широката асфалтова ивица. Наближаваме космодрума, любопитството ни расте. Шега ли е – предстои ни да „скочим“ до обратната страна на Земята през космическото пространство. Сега дозвуковите пътнически самолети преодоляват това разстояние за повече от двадесет часа, а ние ще го изминем само за четиридесет минути.

Когато се реализираше идеята за полети в космическото пространство с многократно използвани апарати, бяха обсъждани два принципно различни подхода: единият – апаратът да представлява самолет, който при връщане на Земята да каца чрез планиране, другият – да бъде въздушно-космически апарат без крила, който да лети по балистична траектория, но да маневрира и да се управлява като крилатите въздушни кораби. Пътя в многократността прокара въздушно-космическият самолет. Другата идея остана да чака своя час, за да покаже предимствата си. Необходими бяха по-икономични и по-мощни ракетни двигатели. Науката в това отношение не беше изчерпала възможностите си. Пък и принципът, който щеше да използва, отдавна бе проверен при кацането и излитането на „лунните апарати“.

За щастие, роди се нов тип ракетен двигател с авторегулируемо многорежимно реактивно сопло с централно тяло, изпълнено на принципа „аеродинамично копие“. Той осигурява висок коефициент на полезно действие на всички

височини на полета, а неговите тегловни и габаритни характеристики са с редица предимства пред традиционните. Соплото има форма на пръстен. То се получава, ако в класическото сопло на Лавал се вкара конусообразно тяло. Реактивна струя в средата липсва. Все едно, че в крана на чешмата по оста на струята сме вкарали остър молив. Оказва се, че външната част на соплото, която огражда струята, е излишна и може да се пререже до най-тясната ѝ част (критическото сечение). Реактивната струя е заградена от едната страна от централното конусно тяло, а от другата – от атмосферното налягане. При стартиране отначало тя е свита от атмосферното налягане. С издигане на ракетата се разширява встрани. Така соплото се саморегулира и работи винаги в режим, съответстващ на максималния относителен импулс, т. е. на максималния КПД. Един и същ двигател работи на всички височини без загуба на теглителна сила. Характеристиките на соплото слабо зависят от формата на централното тяло, затова то може да се скъси 3-4 пъти и да се закръгли. Така пръстеновидният ракетен двигател се използва и като топлозащитен екран при кацане. При навлизане в атмосферата апаратът се обръща с двигателите към земята и соплото изпълнява ролята на предпазен щит. Централното тяло се охлажда от останалото количество гориво. Това дава възможност да се създаде съвършено нов тип въздушно-космически апарат с многократно използване и без крила.

Векторът на теглителната сила може да се управлява, без да се завърта целият двигател. Достатъчно е в отделните секции на камерата да се увеличи налягането, а в разположените на обратната страна на централното тяло да се намали. Така направлението на вектора на теглителната

сила се изменя с помощта на аеродинамичните сили. В случая, за да се управлява преместването, не се използват тежки и сложни хидросистеми. Въздушно-космическият апарат, снабден с такъв двигател, е своеобразен въздушно-космически самолет от нов тип, без крила, който се управлява и маневрира при навлизане в плътните слоеве на атмосферата подобно на крилатите въздушни кораби. Само със задействването по съответен начин на няколко секции от сегментираната камера с централно тяло преди кацане се осигурява планиране на сравнително облекчения апарат и меко допиране до земята.

И нещо друго. Този апарат позволява да се обединят в един агрегат ракетни и турбореактивни или правопоточни двигатели. Турбореактивните и правопоточните двигатели имат относителен импулс от 8 до 20 пъти по-голям от ракетните, т. е. те имат по-висок КПД. Единият от компонентите при тях е кислородът от въздуха. Тяхното използване не е ефективно в началния участък, в плътните слоеве на атмосферата. Те може да се използват в първата степен или като добавъчна силова система.

След като оценени всички възможности, конструкторите създадоха транспортни космически апарати. Сега те пренасят по няколко десетки пътници в която и да е точка на Земята.

Предстои ни да извършим полет с един от тях. Скоро те ще започнат да обслужват редовните междуконтинентални линии за бързо превозване на пътници.

Спираме на бетонна писта, в края на която ни посреща богато остъклена сграда с много входове. Нима това е космодрумът! Никакви ракети, нищо метално не се показва над земята. Ескалаторите ни смъкват в ярко осветена с дневна светлина зала. Поемат ни асансьори, движим се

нагоре и отново ни огряват лъчите на слънцето. Изцяло сме в плен на емоциите. Страхуваме се да не пропуснем и най-малката подробност. Асансьорът се движи плътно до сребристото тяло на кораба, което наподобява яйце, обърнато с дъното надолу. То лежи в огромна метална длан, чиито пръсти са свити. Заедно с кораба ние се намираме в средата на параболична чаша. Това е стартовата площадка. Тя изпраща звуковите вълни нагоре към небето. Фокусът на бетонното параболично огледало се намира на стотина метра над земята. Когато апаратът започне да се издига, ракетните двигатели създават нетърпим шум. В началния момент, когато ревът е най-силен поради близостта на двигателите до земята, апаратът е по-ниско от фокуса на параболата. Акустическата енергия се разсейва нагоре и встрани. Диаметърът на рефлектора е около стотина метра. След излитането в този котел през хиляди клапани внезапно нахлува вода. Повърхността на изкуственото езеро под действие на реактивната струя на двигателите придобива почти параболична форма. Тя заедно с вълнението поглъща и разсейва акустическата енергия и до близките населени хълмове достига много по-слаб шум.

По тялото на кораба се стича бяла пара. Това е кислородът от резервоарите. Ракетните двигатели на пътническия аерокосмически апарат използват най-добрата комбинация – течен кислород и течен водород. Кислородът, втечен при минусова температура, слабо се нагрива и изтича през предпазните клапани. Това са познати моменти от зората на космонавтиката. А водородът е в „пръстите“ – резервоарите, наредени около централната част. Отдолу те са захванати на шарнири, т. е. може да се разтворят и да се затворят като пръсти. Това движение е полезно при кацане.

В долната част на централното тяло, околоръст по ръба, са наредени стотици сопла едно до друго. Дъното е овално, почти плоско. От него към бетонната повърхност са извадени опорите. След излитане те се прибират в тялото. Във вид на пръстен е монтиран въздушно-реактивният двигател, който ще работи само в плътните слоеве на атмосферата.

Асансьорът спира и ние сме пред вратата на пътническите салони. Почти сме на върха на апарата. Пристъпваме с вълнение и веднага ни грабва обстановката вътре.

Скоро орбиталните полети ще станат обикновено нещо в живота на хората. Настана време, когато дейността на човека в Космоса се активизира и космическата транспортна техника прави решаващи крачки, позволяващи темповете за изследването и практическото му използване да нараснат. Този апарат е един „страничен продукт“ от програмата за извеждане на големи работни групи в Космоса. Но мащабите на превозите по междуконтиненталните линии сега превишават няколко пъти мащабите на полетите около Земята. Хората имат много свободно време, неимоверно нараства туризмът, да не говорим за деловите срещи на учените, инженерите. А всеки, тръгнал на път, иска да стигне по-бързо, навреме. Някои предпочитат да се возят и по-продължително, за тях си остава традиционният земен транспорт. Този бърз междуконтинентален аерокосмически пътнотранспортен кораб е за по-нетърпеливите.

Беше преодоляна бариерата на психологическите съмнения в перспективността на превозите по балистична траектория. Отпаднаха въпросите, как може да лети апарат, който няма крила. Тези съмнения имаха място в началото преди експерименталните полети. Трудно беше на балистичния апарат да намери мястото си до въздушно-космическия

самолет. Но се оказва, че крилатите апарати имат някои неудобства що се отнася например до осигуряване на комфорт, особено при кацане. Човек, който не е преминал подготовка за космонавт, по-трудно се справя с обстановката, с крилатия апарат. Той е навикнал да усеща силата на тежестта надолу. Когато крилатият апарат каца и пътниците са с лице към земята, натоварването се усеща обратно. Тогава те имат неприятно усещане от ефекта „изпъкване на очите“. При апарата от балистичен тип посоката на действие на силата на тежестта по време на целия полет се запазва като на земята. Този апарат има по-добри възможности за взема по-голям товар. При еднакво тегло на апаратите той побира повече пътници. Дефицитът е за сметка на крилата, които поемат част от теглото. И още едно много важно нещо. При авария апаратът балистичен тип каца и на неподготвено място, а за крилатия е необходима специална писта. Безопасността е висше условие, особено когато товарът е от хора. Конструкцията на тези апарати е и много по-проста и поевтина. Убеждаваме се и в комфорта, който предоставят на обикновените пътници.

Салоните са на няколко етажа. Настаняваме се в специални кресла в полулежачо положение. Така ще останем през цялото време на краткотрайното пътуване. Затягаме коланите. Асансьорните кули, които ни издигнаха, се потапят. На таблото пред нас светва надпис „Готови за старт“. Мекият глас на стюардесата ни пожелава приятно пътуване. Усещаме вибрации и приглушен шум, който нараства – двигателите заработват. Ускорението постепенно нараства. Претоварването в началото ще бъде не по-голямо от 1,5-2 единици, т. е. ние ставаме два пъти по-тежки. Това е нищо в сравнение с натоварването, което изпитваха космонавтите в

зората на космическите полети – тогава те бяха подготвени да издържат десеткратно увеличаване на теглото.

След няколко минути вече сме напуснали плътните слоеве на атмосферата и гоним височина сто километра. Претоварването нараства до 3 единици. Много ли е това? Системата за аварийно спиране на земните асансьори осигурява същото претоварване. И хората ще го издържат, като стоят прави, а не в легнало положение, при което се понася значително по-леко.

Не измина и четвърт час и шумът, и вибрациите изчезнаха – двигателите престанаха да работят. Завърши активният участък. Сега ние се движим със скорост, по-малка от първа космическа, защото в противен случай щяхме да станем спътник на Земята. Ще продължим да се издигаме и когато силата на земното привличане се пребори със силата на инерцията, ще започнем да се спускаме. Дотогава усещаме състоянието на безтегловност. То трае само няколко минути. Пред очите ни се разкриват Космосът и Земята с цялото си великолепие. Любуваме се на гледките чрез специални системи от огледала, не ставаме. Започва спускането. Преди да навлезем в плътните слоеве, корабът се завърта така, че да падаме с гръб, т. е. той остава ориентиран към земята също като при излитане. Двигателите отново се включват. Теглителната им сила е насочена като при стартирането. Те отново се борят със силата на гравитацията и не й позволяват да ни притегля с претоварване, по-голямо от 3 единици. Потапяме се в сянката на Земята. Навлизаме в плътните слоеве на атмосферата. В действие влиза и аеродинамичното спиране от допира с въздуха. Екипажът през цялото време управлява кораба. Този начин на движение беше

експериментиран и проверен за първи път при полетите на корабите „Союз“.

Непосредствено преди допирание до земята апаратът има възможност да виси няколко минути, да се премества до избиране на точката за приземяване.

В някои експериментални кораби външните резервоари за втечен водород след изразходване на съдържанието се откачват и падат още на активния участък. В този вариант, остават, макар и почти изпразнени. Скоро стана ясно защо. В ръцете на екипажа те бяха допълнителна аеродинамична спирачка. По сигнал от кабината осемте „пръста“ започнаха бавно да се разтварят, но не еднакво, някои останаха полуразтворени. В тяхна страна се накланяше и плъзгаше корабът. Освен като аеродинамична спирачка те се използваха и като въздушни кормила. Те служеха и за нещо друго, за което разбрахме след приземяването. При авария, ако се наложи кацане в морето, празните резервоари са отлични поплавъци, които ще задържат кораба до идването на помощ. Разбира се, в това време под основните опори автоматично се надуват четири балона.

Усещаме леко друсане, амортизьорите омекотяват допира и ние кацаме. Настъпва тишина. Навън е нощ. От деня на обратната страна на Земята ние направихме скок в нощта. Слизаме замаяни не толкова от впечатления, колкото от напрежението, с което очаквахме всеки етап на пътуването.

Аерокосмическият балистичен апарат с многократно използване тепърва ще заеме своето място в земния транспорт. При неговото създаване беше използван богатият опит на космонавтиката и на стратегическите балистични ракети, отишли завинаги в историята. Кацането на Луната и

излитането от нея бяха много полезни за инженерите, които проектираха този уникален апарат.

Сега летят кораби с по стотина души на борда си, а на чертожните дъски се проектират междуконтинентални транспортни аерокосмически апарати с пътнически салони за около хиляда души. Стартовата им маса е няколко хиляди тона, а удобствата за пътниците са много по-добри. Стремежът на човека към бързи превози и комфорт си казва думата.

Космонавтиката разкри възможности за пътешествия с големи скорости и на земята. Човечеството се стреми за ги използва.

[«](#)

Приятен лов

Научно-фантастичен разказ

Дж. Джейвър

Пътуването до Домник III, планетата на спортните развлечения, бе дълго и скучно, затова опитните капитани се стараеха да го разнообразят, като кацах на Саспи заради лова на ияли. Предоставената възможност се харесваше на пътниците, пък и екипажът нямаше нищо против да поотдъхне.

Това, разбира се, беше незаконно и заплашваше с грамадна глоба и затвор всеки, когото патрулният кораб открие на планетата резерват. Но стрелбата по ияли, за която участващите в нея, кой знае защо, не разказваха подробности, се смяташе за толкова увлекателна, че пътниците, обикновено богати хора, никога не се отказваха от предложението на капитана. Любопитството надвиваща страха.

А групата на Уоли Ри с нищо не се отличаваше от другите. У дома, във водния свят на планетата Мерк, Уоли бе морски биолог. За това, че той работеше десет земни месеца в лаборатория под водата на наводнената планета, му плащаха добре и сега той с удоволствие прекарваше своя годишен отпуск.

Уоли в никакъв случай не беше ловец, но мисълта за месец слънце и открит въздух на спортно-ловната планета му хареса, а възможността за непланирано кацане в забранения свят го привличаше още повече.

– С удоволствие – каза той на Анкър, щурмана на кораба, когато той го запита, както обикновено ставаше преди официалното обявяване от капитана: – Кога?

– Не сега – отговори Анкър. – Ще ви съобщим – и той се отправи към Фогел, дебелия търговец на земни участъци от планетата Боран.

Уоли видя как Фогел кимна, при което увисналите му устни се разтегнаха в усмивка, а Анкър по ред приближи до Екърт, Алън и останалите, които се намираха в салона. Видя как всички се ухилваха и кимаха.

След това Уоли забеляза, че Анкър кимна на брататия капитан, който стоеше до входната врата, без да обръща внимание на нищо. Капитанът, облечен в синкаво-сребриста униформа, престана да дъвче дъвката си и веднага излезе напред.

– Джентълмени, – каза той – след по-малко от час ще бъдем близо до малка планета с име Саспи. Всички знаете за наказанието, което заплашва всеки, който незаконно кацне там, но вие ми дадохте да разбера, че искате аз да рискувам. Аз, като капитан на нает от вас кораб, фактически се намирам на служба при вас и доколкото вие настоявате, аз съм длъжен да постъпя според вашата воля. Мистър Анкър – обърна се той към усмихвания се щурман, – изпълнявайте задълженията си.

И капитанът излезе от салона.

След няколко минути трима членове на екипажа донесоха увиснали на колани пистолети. Връхната част на всеки кобур бе отрязана.

Щурманът продължаваше да се усмихва.

– Разбира се, не е най-доброто оръжие – обясняваше той, като раздаваше по два колана на човек, – но ние сме принудени да го изхвърляме зад борда след всеки рейс. На Домник има строга митница.

Фогел, търговецът на земя, въртеше един от пистолетите в тлъстите си ръце.

– Но това е обикновен пистолет с куршуми – удивено каза той. – В барабана има шест патрона. Какъв звяр можеш да убиеш с такива куршуми?

Високият Екърт вече беше закопчал двата колана, отпуснал бе кобурите до средата на бедрата си и стоеше разкрачен, като подмяташе пистолетите в стила на древните каубои и се зъбеше със свиреп вид.

Анкър се разсмя, кимна към Екърт:

– Веселието вече започва. Но – предупреди той – по време на лова на ияли всеки от вас ще има само един пистолет.

Екърт се втренчи в него с недоумение.

– Само един! Тогава защо ни давате два?

Но Анкър го прекъсна с махане на ръка.

– Ще разберете, когато му дойде времето.

Сега щурманът се обърна към всички:

– Първо няколко основни правила, които трябва да знаете, а след това ще ви разкажа как преминава ловът. Преди всичко ние ще се отклоним от маршрута и ще кацнем на планетата само за тридесет минути. Следете времето.

Фогел изсумтя.

– Що за лов е това? Тридесет минути!

Ако се съди по приглушения ропот, останалите разделяха неговото разочарование.

– Тридесет минути за това, защото времето на нашето кацане и излитане се фиксира точно и в случай на по-голямо закъснение ще извикат капитана за обяснение. Тридесет минути, разбрахме ли се?

Той изчака всеки от пътниците да кимне и отново заговори. Очевидно смяташе този въпрос за много важен.

– Вземете със себе си спасителните комплекти. Всеки, който се окаже на брега след изтичането на тридесетте минути, там и ще си остане.

Сред събраните ловци отново се чу ропот. Анкър пак вдигна ръка.

– ...Ще остане на планетата. След някое време ще го вземе патрулният кораб. А всички вещи, всичко, което би напомняло за пребиваването му на нашия кораб ще бъде изхвърлено зад борда.

Уоли почувствува как настроението на ловците се измени. Незаконността на техните бъдещи действия започна да достига до съзнанието им в пълния смисъл...

– А сега за самия лов. Запашете единия кобур и носете втория. Там, в гората, ще хвърлите втория пистолет на земята, ще се отдалечите на петнадесет фута и след това ще направите така...

Анкър отхвърли глава назад, отвори уста и закрещя. От изненада Уоли подскочи в креслото си.

– Разбрахте ли? – попита Анкър. – Ха-ха-ху! Това е важно. Опитайте се. Ха-ха-ху.

Усмиввайки се виновно един на друг, те се провикнаха:

– Ха-ха-ху! Ха-ха-ху!

Фогел поклати глава.

– Няма да стане. Не съм съгласен да ходя в непозната гора, да слагам на земята зареден пистолет, да се отдалечавам на петнадесет фута и да чакам какво ще стане. Зачеркнете ме.

– Той трябва да тръгне – прошепна на Анкър един от тези, които донесоха оръжието. – Капитанът няма да се приземи, ако не тръгнат всички. Може би трябва да му намекнете?

Анкър се разсмя непринудено.

– Капитанът каца тук девет години и досега не е загубил нито един пътник.

– Зачеркнете ме – повтори Фогел и плътно стисна месестите си устни.

Анкър въздъхна, каза нещо в разговорното устройство на гривната си. Появи се капитанът с кестенявата брада. Той отведе Фогел в далечния край на салона и започна да му шепне нещо на ухото.

Уоли видя как лицето на Фогел измени изражението си. Той вече широко се усмихваше, когато Анкър отстъпи назад и каза силно:

– Сега вие знаете. Сега вие сте един от участниците. Можете да останете на борда.

– Не – Фогел целия се разтопи в усмивка. – Ще тръгна. Ще дойда – и с тлъстите си ръце затегна колана с кобура.

Слънцето на Саспи беше по-голямо от земното и се намираще по-близо. Уоли присви очи от ярката светлина, когато филтрите на илюминаторите се вдигнаха и вече можеше да се разгледа планетата резерват, която се издигаше насреща. Зелена, по-светла от Земята, но приятна на вид. В далечината ярък блясък на вода.

– Тридесет минути – напомни щурманът, когато ловците приближиха главния вход на кораба.

– И друго – каза Анкър, – пръснете се на различни страни. Не се скупчвайте. Ако двама от вас се окажат близо един до друг, ияли няма да дойде. Това е индивидуален спорт. Разбрахте ли?

– Минутка – каза Екърт. – Как ще позная ияли, когато го видя?

– Ще го познаете – увери го щурманът. – Ще го познаете.

Уоли намери поляна доста бързо. Хвърли единия колан с оръжието в самия ѝ край. Отброи точно петнадесет фута, обърна се.

Въздъхна, вдигна глава и отвори уста.

– Ха-ха-ху!

Прозвуча неочаквано силно и внушително.

– Ха-ха-ху!

Той беше висок, този ияли, на ръст почти колкото човек. Имаше вдлъбнати гърди, което се обясняваше с недостига на кислород във въздуха и малката сила на тежестта на тази планета. Космите червени, блестящи в светлината на голямото слънце – по гърдите, по ръцете и покрай краката. Самец. И главата, явно нечовешка, даже не маймуноподобна, с очи, дълбоко поставени и кафяви, и беззъба птицеподобна уста, която изглеждаше малка над изпъкналата челюст.

– Ха-ха-ху! – извика ияли ясно и звънко, като камбана. – Ха-ха-ху! И като се наведе, взе пистолета с леко, невероятно бързо движение.

Той вече беше готов. Тънките крака широко разтворени, ръцете на бедрата, кафявите очи гледаха Уоли, без да мигат.

Ето сега Уоли разбра уникалното вълнение от лова на ияли и съжали, че се е забъркал в тази работа. Ръцете му трепереха, по челото му се стичаха капки пот, дробовете и сърцето му работеха като помпи и целият свят бе запълнен от немигащите очи на ияли. Ияли можеше да се движи с фантастична скорост.

– Ха-ха-ху! – отговори ияли и едва забележимо приседна.

Да отстъпи? Много бавно Уоли направи крачка назад, без да откъсва поглед от ияли. Онзи направи крачка напред, придвижи крака си, почти мигновено заставайки в нова позиция.

Бързо. Уоли никога не беше виждал толкова бързо движение и сега кръвта нахлу в очите му, от което всичко наоколо се покри с мрежа, появиха се пулсиращи огньове. Не, не бива да отстъпва, длъжен е да направи своя ход. Длъжен е да го направи, отчитайки тази зашеметяваща бързина.

Уоли облиза пресъхналите си устни, но и езикът му бе съвършено сух.

Сега!

Той хвана пистолета в кобура, но измъквайки го и стреляйки шест пъти в ияли, вече разбра, че не е успял да се спаси. Ияли се движеше така бързо, че пистолетът просто се появи в неговата ръка.

След това безкрайно удивление обхвана Уоли. Той стоеше, ияли...

Ияли. Пистолетът, все още насочен към него, но не стрелящ...

Ияли не стреляше.

На гърдите му се появиха петна. Той се закашля – от птицеобразната уста рукна кръв – и бавно се свлече. Ръката с оръжието омекна.

Уоли се хвърли към него. Ияли беше мъртъв.

Уоли се протегна да вземе пистолета от безжизнената ръка и изведнъж разбра защо ияли не бе стрелял в него. Разбра внезапно и започна да му се гади при мисълта за хората, които наричаха това убийство спорт, при мисълта за тлъстия Фогел, който, знаейки всичко предварително, с нетърпение се стремеше към брега.

Уоли забеляза, че все още стиска своя пистолет. Изправи се и го хвърли. След това разкопча колана с кобура и също го хвърли.

Застана на колене до ияли и хвана пистолета за цевта. Лапата, като на птица, когато е вкопчена в клонче на дърво,

здро̀во държеше ръкохватката на пистолета. Уоли го запокити при другия в храсталака.

Ръката..., ето защо ияли не стреляше, не можеше да стреля... костелива на пипане, с три пръста. Но не отделни и свободни, а свързани помежду си с мускули и жили. Ръка, по форма наподобяваща ръкавица с един пръст. Ияли може да вземе пистолета, той наистина го взе, но нямаше пръсти, за да натисне спусъка.

Неочакваната мисъл беше проста и логична. Уоли стана, напипа спасителния комплект, който висеше на гърба му. Извади сгъваемия нож, отвори го и провери остро̀то като бръснач острие.

– Добре – каза гласно и затвори ножа. Предстоеше му да намери още един ияли.

Той повдигна убития и го скри зад дърветата.

– Ха-ха-ху! – отново закрещя към поляната. – Ха-ха-ху!

В този миг той чу далечен тътнеж и разбра, че тридесетте минути са изтекли и корабът излита без него.

Този път никакви пистолети, само ножът, скрит в джоба.

– Ха-ха-ху!

Някакъв шум. И ето пред него още един ияли. Як самец.

Уоли направи крачка назад.

– Ха-ха-ху! – извика той и зачака. Не можеше да се състезава с невероятната бързина на ияли, единственият му шанс беше внезапността.

– Ха-ха-ху – каза той и направи още една крачка напред.

– Ха-ха-ху – повтори ияли и като плъзна поглед пред себе си, вдигна от земята едно клонче.

Чудесно, помисли си Уоли, ияли чувствува, че му е нужно оръжие. Възможно е празните ръце на Уоли да го объркат.

Още една крачка и ще може да го достигне.

Сега е достатъчно близо. Разтворената дясна ръка на Уоли внезапно се превърна в юмрук, стовари се с всичка сила върху огромната челюст под птичата уста.

Ияли рухна беззвучно.

Уоли застана над него, потривайки кокалчетата на пръстите си. Извади ножа и разтвори остроото като бръснач острие...

Килията му на патрулния кораб не беше голяма, но достатъчно комфортна и в края на краищата Уоли беше радостен, че се оказа в нея. Глобата ще го разори, а затворът ще го докара дотам, че дълго време едва ли ще намери прилична работа, но всичко това може да се преживее, като знае какво е направил с ножа си на ръцете на онези ияли, които успя да намери до пристигането на патрулния кораб.

Със своя нож. И тук Уоли се разсмя. И се смя, докато пазачът от охраната, който стоеше в коридора пред килията му, не приближи.

– Не можете ли да ми кажете какво смешно има? – попита той със скупаещ глас.

Уоли изтри очите си.

– Никога няма да узнаете това – каза той. – Обикновено за такива неща никой никога не узнава.

Пазачът се отдалечи, като клатеше глава, а Уоли отново се разсмя. Той се смееше над „всесилните“ ловци, които може би в този момент излизат на дуел с някой от онези ияли.

С някой от онези ияли, чиято ръка Уоли оперира с острия като бръснач нож, като приложи своя опит на морски биолог. С някой ияли, който вече има не много красив, но затова пък напълно работоспособен показалец.

Слънчев вятър

Научно-фантастичен разказ

Артър Кларк

Въжетата се бяха опънали така, че трепереха: междупланетният вятър вече беше изпълнил огромното кръгло платно. До старта оставаха три минути, а в душата на Джон Мертън царяха такъв мир и спокойствие, каквито той цяла година не бе изпитвал. Каквото и да се случи, когато комодорът даде сигнал за старт, главното ще бъде постигнато независимо от това, дали „Диана“ ще го доведе до победа или до поражение. Цял живот той беше конструирал за другите: сега най-после сам щеше да поведе своя кораб.

– Две минути до старта – се чу от репродуктора. – Моля потвърдете готовността.

Един след друг капитаните отговаряха. Мертън познаваше гласовете им – едни развълнувани, други спокойни – гласовете на неговите приятели и съперници. На четирите континента и двете обитаеми планети с труд можеха да се наберат двадесетина души, умеещи да управляват слънчева яхта, и те всичките бяха тук – едни на стартовата линия, други, на борда на ескортиращите кораби, които заедно кръжаха в орбита двадесет и две хиляди мили над еkvатора.

– Номер първи, „Паяжина“, готов!

– Номер втори, „Санта Мария“, всичко е наред!

– Номер трети, „Слънчев лъч“, о'кей!

– Номер четвърти, „Бумеранг“, всички системи работят нормално.

Мертън се усмихна, като чу този отглас от древността. Така са докладвали още в зората на космонавтиката, но това беше

отминало вече в сферата на традициите. Има случаи, когато на човек му се иска да върне към живот сенките на онези, които преди него са се отправили към звездите.

– Номер пети, „Лебедев“, готови сме.

– Номер шести, „Арахна“, о'кей.

Сега е ред на него, последния. Странно е да се помисли, че думите, които ще произнесе в тази малка кабина, ще бъдат чути от пет милиарда души.

– Номер седми, „Диана“, готов за старт.

– Потвърждавам от първи до седми – отговори безличен глас от съдийския катер. – До старта една минута.

Мертън слушаше с половин ухо. За последен път проверяваше опънатостта на въжетата. Стрелките на всички динамометри бяха замрели неподвижно. Огледалната повърхност на исполинското платно на яхтата блестеше и искреше на слънцето.

Поклащаният се в безтегловност до перископа Мертън имаше чувство, че платното беше заслонило цялото небе. Нищо чудно – та това бяха петдесет милиона квадратни фута, съединени с неговата капсула едва ли не със стотици мили такелаж. Ако се зашият заедно платната на всички клипери, които в миналото като бели облачета летяха над Индийския океан, то и тогава те не биха могли да се сравняват с платното, в което „Диана“ ловеше слънчевият вятър. И все пак веществото в платното беше само малко повече, отколкото в сапунен мехур: дебелината на тези две квадратни мили алуминирана пластмаса е само няколко милионни от инча.

– До старта десет секунди. Включете всички снимачни камери.

Толкова огромен и едновременно толкова крехък – трудно се побира в ума. Още по-трудно е да се свикне с мисълта, че

това тъничко огледало единствено със силата на уловените от него слънчеви лъчи може да откъсне „Диана“ от земята.

– ...Пет... четири... три... две... едно... режи.

Седем святкащи ножа прерязаха седемте тънки линии, които привързваха яхтите към базите, в които ги бяха монтирали и оборудвали. До тази секунда всички те в строг строй летяха около Земята. Сега яхтите ще започнат да се разпръскват като повлечени от вятъра семена на глухарче. Ще победи онази, която първа достигне орбитата на Луната.

На борда на „Диана“ като че ли нищо не се беше изменило. Но Мертън знаеше, че не е така. Въпреки че той не усещаше тягата, приборното табло показваше, че ускорението се приближава към една хилядна от G . За ракета – смехотворно малко, но за слънчевите яhti това беше рекорд. „Диана“ е добре конструирана, огромното платно започва да оправдава надеждите, които той му възлагаше. При такова ускорение след два кръга яхтата ще развие достатъчно скорост, за да напусне околосемната орбита. А след това, гонена от цялата мощ на Слънцето, тя ще поеме курс към Луната.

Цялата мощ на Слънцето. Той се усмихна, припомняйки си как на лекциите там, на Земята, се опитваше да обясни какво е това „слънчев вятър“. Тогава лекциите бяха за него единственият начин да спечели пари за своите лични опити. Той беше главен конструктор на „Космодайн корпорейшън“, беше създал не малко космически кораби, но хобито му не беше увлякло фирмата.

– Протегнете длани към Слънцето, – говореше той. – Какво чувствувате? Топлина, разбира се. Но освен нея има още и налягане. Наистина толкова слабо, че вие не го забелязвате. Върху площта на дланите ви се пада само около една милионна от унцията. Но в космоса дори такава малка

величина играе роля, защото тя действа през цялото време, час след час, ден след ден. И запасът от енергия за разлика от ракетното гориво е неограничен. При желание тя може да бъде използвана. Ние можем да създадем „платна“, които ще улавят слънчевото излъчване.

Тук той изваждаше късче материя с размери няколко квадратни ярда и го подхвърляше във въздуха. Увлечена от топлите потоци сребрилата лентичка, струейки се като дим, бавно се издигаше към тавана.

– Виждате ли каква е лека – продължаваше Мертън. – Една квадратна миля от нея тежи само тон, а лъчевото налягане на такава площ достига пет фунта. Платното ще се движи и нас ще повлече, ако го впрегнем. Естествено ускорението ще бъде а около една хилядна G . На пръв поглед – дреболия, но да видим какво означава това. За секунда ние ще се придвижим на една пета от инча. Обикновеният охлюв изминава повече. Но вече след минута ние ще сме изминали шестдесет фута и ще развием скорост повече от една миля в час. Не е лошо за апарат, който се привежда в движение от слънчевата светлина! За час ще се отдалечим от изходната точка на четиридесет мили, а скоростта ще достигне осемдесет мили в час.

Не забравяйте, че в Космоса няма триене – достатъчно е нещо да се побутне от мястото му и после то ще продължи да си лети. Вие ще се като ви кажа, какво представлява една хилядна от G : за денонощие яхтата ще развие скорост две хиляди миди в час. Ако стартираме от околоземна орбита, а друг начин няма, – за два дни ще бъде достигната втора космическа скорост. И всичко това – без нито капка гориво.

Той убеди слушателите си. В края на краищата успя да убеди и „Космодайн“. През последните двадесет години

възникна и се разви нов спорт. Не без основание го бяха нарекли спорт на милиардерите, но той започна да покрива разходите си благодарение на печата и телевизията. Да вземем например днешното състезание — на карта е поставен престижът на четири континента и две планети и броят на зрителите надмина всички рекорди.

„Диана“ добре започна състезанието. Сега можеше да погледне и съперниците си. Съвсем внимателно (надеждни амортизатори отделяха капсулата от тънките въжета, но той предпочиташе да не рискува) Мертън се премести към перископа.

Ето ги, като невиждани сребристи цветя сред черните поля на космоса. Най-близо от всички — на някакви си петдесет мили — южноамериканската „Санта Мария“, много приличаща на въздушно хвърчило, само размерите ѝ са твърде различни — дължината на страната ѝ е повече от миля. Малко по-нататък „Лебедев“, конструиран в Астроградския университет и напомнящ малтийски кръст. Четирите крила по краищата му очевидно могат да се завъртат за промяна на курса. „Бумеранг“, създаден от федерацията на Австралазия е обикновен парашут — четири мили в диаметър. „Арахна“ (яхтата на Главния космически комбинат) в пълно съответствие с името си прилича на паяжина и е монтирана на същия принцип: от центъра по спирала се разгръщат автоматично управляеми мембрани. По същия начин, но с по-малки размери е направена „Паяжина“ — яхтата на Еврокосмос. Изпратеният от Марсианската република „Слънчев лъч“ представлява плосък плосък пръстен с отворстие половин миля. Пръстенът бавно се върти и центробежната сила му придава устойчивост. Идеята е стара, но никому още не беше се удавало да я осъществи успешно.

Мертън можеше да се закълне, че екипажът ще се поизмъчи с платното, когато се наложи да завиват.

Наистина оставаха още шест часа до този момент, в който яхтите ще завършат първата четвърт от своя бавен, величав полет по двадесет и четиричасовата орбита. Сега в самото начало на състезанието се отдалечават от Слънцето, така да се каже задвижват се от поътния вятър. Трябва да се изстиска всичко от него, докато яхтите се не са обиколили Земята и Слънцето не се окаже пред тях.

На този етап навигацията не изискваше неговото внимание и Мертън реши да направи първата проверка. Той внимателно огледа платното, дълго задържайки перископа върху точките, в които въжетата се захващаха за платното. Фаловете¹ – тесни ленти непосребрена пластмаса, – биха били съвсем невидими, ако не беше флуоресциращата боя. Сега те изглеждаха като проточили се стотици ярдове гъвкави разноцветни лъчи. Всяко от въжетата се управляваше от отделен електрически брашпил², малко по-голям от макаричка за спининг. Тези малки брашпили непрекъснато се въртяха, ту отпускаяки, ту опъвайки фаловете по команда на автопилота, който държеше платното на яхтата под необходимия ъгъл към Слънцето.

Като се убеди, че всичко е наред, той отново започна да лови в перископа своите съперници. Както си мислеше, „отсяването“ вече бе започнало. По-несъвършените яhti изоставаха. Но същинската проверка на техните качества ще започне след като навлязат в сянката на Земята, когато маневреността ще започне да играе същата роля като скоростта.

Изглежда че сега не е най-подходящото време – състезанието току-що беше започнало, – но не е лошо да

подремне. На другите яхти са по двама души, те могат да се редуват, а Мертън няма кой да го смени. Той може да разчита само на своите собствени сили – като Джошуа Слокъм, който съвсем сам обиколи света със своята малка „Спрей“.

Мертън пристегна към креслото краката и кръста си с еластичните колани, после постави на челото си електродите на приспиващото устройство. Включи релето за време на три часа и затвори очи.

Електрическите импулси нежно галеха челните части на мозъка, пред очите; навявайки сън, заплуваха цветни спирали.

– Номер шест, „Арахна“, всичко е наред.

Настойчивият сигнал за тревога го изтръгна от здравата хватка на съня. Той веднага плъзна поглед към приборното табло. Бяха изминали само два часа, но над акселератора мигаше червена светлина. Намаляла беше тягата и „Диана“ губеше скорост.

Първата мисъл на Мертън беше: „Нещо се е случило с платното!“ Навярно е отказало противовъртящото устройство и въжетата са се заплели. Той погледна приборите, отбелязващи опъването на фаловеите Странно – единият край на платното е напълно в ред, но в другия край приборите показват намаляване на тягата.

Изведнъж нещо проблесна в главата на Мертън и той се залепи за перископа. Ами, разбира се, ето къде е цялата работа.

Огромна, рязко очертана сянка плъззеше по преливащото се сребро на платното. Мракът заплашваше да обгърне „Диана“, като че между нея и Слънцето, се беше появил облак. А в тъмнината, без слънчевите лъчи яхтата ще загуби скорост и ще започне безпомощно да дрейфува.

Но какви се тези облаци тук – на двадесет хиляди мили от Земята? Ако се е появила сянка – то тя е създадена от човека.

Усмивайки се, Мертън насочи перископа към Слънцето, като едновременно постави филтрите, които позволяваха без вреда за очите да се гледа ослепителният лик на светилото.

– Маневра четири А – изръмжа той. – Добре, ще видим кой кого! Изглеждаше така, като че ли огромна планета изпълзва върху слънчевия диск. Вече беше покрила неговия край с черен сегмент. Това е „Паяжина“, движеща се на двадесет мили зад Мертън, която се опитваше специално за „Диана“ да сътвори изкуствено затъмнение.

Напълно позволена хватка. В миналото, когато са се устройвали ветроходни регати по море, капитаните често са се старали да си „отнемат“ един другиму вятъра.

Но Мертън не мислеше да се предава лесно. Настъпи моментът за контрадействие.

Малката изчислителна машина на „Диана“ – с размерите едва колкото кибритена кутийка, но заменяща хиляди изчисления, – „помисли“ само секунда, след което даде отговор. Ще се наложи с помощта на пултовете за управление 3 и 4 да извие платното под ъгъл двадесет градуса, тогава светлинното налягане ще го изведе от опасната сянка на „Паяжина“ и Слънцето ще се открие. Жалко, че ще наруши работата на автопилота, щателно запрограмиран с такъв разчет, че да осигури най-висока скорост, но нали пък затова той е тук. Благодарение на такива именно минути слънчевите надбягвания са спорт, а не двубой на електронни машини.

Той изключи фаловеите 1-6, напрежението веднага отслабне и те започнаха да се извиват като сънливи змии. На разстояние две мили от капсулата бавно се разтвори триъгълни секции, пропускайки слънчевата светлина. Но още

дълго всичко си оставаше по старому. Трудно е да привикнеш към този свят на забавеното движение, в който трябва да минат няколко минути, преди твоите действия да предизвикат видим ефект. Най-после Мертън видя, че платното се наклони към Слънцето: сянката на „Паяжина“ отстъпи и тъмният конус се разтвори в космическия мрак.

Дълго преди сянката да се отдръпне съвсем и Слънцето да се изчисти, той изравни платното и върна „Диана“ към предишния ѝ курс. Инерцията щеше да изведе яхтата от опасната зона, няма защо да прекалява и да обърква всички изчисления, отклонявайки се твърде далеч встрани. Ето още едно правило, което не е лесно да се усвои: едва си започнал някаква маневра в космоса и вече трябва да мислиш за нейното прекратяване.

Той отново включи сигналното реле, готов да преодолее всяко естествено или изкуствено създадено препятствие. Може би „Паяжина“ или някой друг от съперниците ще се опита да повтори този трик.

– Доктор Мертън? Ако не сте зает, с Вас би искал да говори Джеръми Блер – предаде радистът от комодорския катер.

Блер минаваше за един от най-умните коментатори. Мертън не веднъж се беше явявал в неговите програми.

– Съгласен съм – отговори той.

– Здравейте, доктор Мертън – веднага се включи коментаторът. – Радвам се, че можете да ни отделите няколко минути. Позволете да Ви поздравя – изглежда Ви водите.

– За това все още е твърде рано да се съди – внимателно отвърна Мертън.

– Кажете, докторе, защо сте решили да управлявате яхтата самичък? Защото преди Вас никой не го е правил ли?

– А нима това не е уважителна причина? Но работата разбира се, не е само в това. – Той помълча, подбирайки думите. – Вие знаете колко много ходът на слънчевата яхта зависи от нейната маса. Вторият човек, а освен това и всички запаси за него – това са излишни петстотин фунта, които могат да решат изхода от състезанието.

– Напълно ли сте уверен, че ще се справите с „Диана“?

– Достатъчно уверен, нали затова поставих автомати. Моята главна задача е да ги следя и да вземам решения.

– Но само платното какво е – две квадратни мили! Просто невероятно, че един човек може да се оправя с такова огромно чудо.

Мертън се разсмя.

– Защо? Тези две квадратни мили дават максимална тяга десет фунта. Нея можеш да я овладееш с кутрето си.

– Е добре, благодаря, докторе. Желая Ви успех. Пак ще се свържа с Вас.

Коментаторът се изключи и Мертън усети закъсняло неудобство. Нали не му каза цялата истина, а Блер е достатъчно проникателен, за да разбере това.

Има още една причина, поради която сега той е сам тук в космоса. Почти четиридесет години беше работил с бригади по сто, даже по хиляда души, създавайки най-сложните двигателни апарати, каквито светът е виждал някога. През последните двадесет години той ръководеше конструкторското бюро и виждаше как неговите творения поемаха към звездите. (Понякога имаше и неудачи, които не могат да се забравят, макар че вината не е негова). Той се прослави; а зад гърба му е блестяща кариера. Но той самият никога не е бил главното действащо лице, винаги е бил заедно с многото.

Това е неговата последна надежда той сам да се отличи До следващото състезание има не по-малко от пет години. Периодът на спокойното Слънце свършваше, следва полоса лошо време, в слънчевата система ще бушуват радиационни бури. Когато отново стане безопасно да се лети с тези крежки, незащитени от броня яхти, той вече ще бъде стар...

Мертън хвърли в сметосъбирача празните кутии от храна и отново се обърна към перископа. „Бумеранг“ бе изчезнала някъде. Изминаха няколко минути, преди да успее да открие нейния мъглив призрак на фона на звездите, парализиран от сянката на „Лебедев“. Той добре си представяше как австралоазийците трескаво се опитват да се измъкнат от капана. Как ли са се хванали? Очевидно „Лебедев“ има необикновено висока маневреност, заслужава си човек да не го изпуска от око, въпреки че е твърде далеч, за да представлява заплаха за „Диана“.

Земята почти не се вижда, останал е само тънкият ярък сърп, стремящ се към Слънцето. До пламналата дъга личи бледият рисунък на нощната страна на планетата. Тук-там в просветите между облаците проблясва заревото на големите градове. Тъмният диск вече беше заслонил част от Млечния път, след няколко минути ще започне да закрива и Слънцето.

Светлината гаснеше. „Диана“ безшумно се гмуркаше в сянката на Земята и платното светлееше със сумрачен пурпурен оттенък – отблясък от многократни залези, отдалечени на хиляди мили. Слънцето потъна зад невидимия хоризонт и за няколко минути нощта се съгъсти.

Мертън се огледа назад към орбитата, по която беше изминал четвърт от пътя около родната планета. Една след друга гаснеха ярките звездички на останалите яхти, когато те след него се гмуркаха в бързотечната нощ. Само след някакъв

си час Слънцето отново ще се покаже иззад огромния черен щит – до този момент всички те са безпомощни и трябва да се движат по инерция.

Той включи прожектора и започна да осветява с неговия лъч тъмното платно. Хилядите акри фолио вече се бяха набръчкали, омекнали. Фаловеите започнаха да увисват, трябва да ги опъне по-скоро, докато не са се заплели. Но това е в реда на нещата. Всичко си върви, както беше намислено. На изостаналите около петдесет мили след него „Арахна“ и „Санта Мария“ им бе потръгнало по-малко. Мертън разбра каква неприятност им се беше случила, когато изведнъж радиото заработи на аварийна вълна.

– Номер две, номер шест, говори контролът. Заплашва ви сблъскване. Орбитите ви ще се пресекат след шестдесет и пет минути! Нужна ли ви е помощ?

Настъпи дълго мълчание, двамата капитани осмисляха лошата новина. Интересно кой ли от тях е виновен? Навярно едната от яхтите се е опитвала да закрие другата със сянката си и не е успяла да завърши маневрата, когато двете са навлезли в мрака. А сега вече нищо не може се направи...

Но нали имат на разположение още шестдесет и пет минути! Те отново ще успеят да се измъкнат „на слънце“ иззад земята. Ако платната им тогава успеят да уловят достатъчно енергия, може би ще съумеят да избягнат сблъскването. Сигурно на борда на „Арахна“ и „Санта Мария“ сега изчислителните машини работят с пълна сила.

„Арахна“ отговори първа и отговорът беше именно такъв, какъвто Мертън очакваше.

– Контрол, говори номер шест. Благодаря, не ни е необходима помощ. Сами ще се справим.

„Интересно ще е да се погледа – помисли Мертън. – Започва първият драматичен епизод от състезанието и той ще протече точно над полунощната линия на спящата Земя.”

Целият следващ час Мертън беше твърде зает със своето собствено платно, за да се вълнува заради „Арахна” и „Санта Мария”. Не е толкова просто да следи човек петдесет милиона квадратни фута губеща се в мрака пластична материя, осветявана само от тъничкия лъч на прожектора, и от бледото сияние на далечната Луна. От сега нататък и по протежението на почти половината околоземна орбита цялата тази огромна плоскост трябва да се държи ребром към Слънцето. В близките дванадесет-четирнадесет часа платното само ще пречи, защото яхтата ще се движи срещу Слънцето и неговите лъчи могат да я оттласнат назад. Жалко, че не може съвсем да се прибере платното до момента, в който отново ще потрябва. Още никой не е измислил как ще стане това.

Далеч долу покрай късчето Земя започва да се развиделява. След десет минути свършва слънчевото затъмнение, лъчите на светилото отново ще шибнат платната и плаващите по инерция яhti отново ще оживеят. Това ще бъде критичната минута за „Арахна” и „Санта Мария” – за всички участници.

Мертън обърна перископа и улови двата силуета, носещи се между звездите. Съвсем близо са един до друг, едва ли ги разделят три мили. Какво пък, може и наистина да се справят?...

Зарята блесна като взрив – Слънцето беше изплавало от Тихия океан. За един миг платното и фаловите станаха алени, след това златисти, после ослепително бели – настъпи денят. Стрелките на динамометрите съвсем мъничко се отместиха от нулата. „Диана” както и преди беше почти безтегловна –

слънчевият вятър духаше фронтално и ускорението падна до милионни части от G.

Но „Арахна“ и „Санта Мария“ в усилието си да се разделят не искаха да приберат платната си, които мъчително бавно се изпъваха, усетили първия лек повей на слънчевия вятър. Сега по-малко от две мили отделяха яхтите. Навярно всички телевизионни екрани на Земята показват завързалата се драма.

Капитаните на двете яхти бяха упорити хора. Всеки от тях можеше да пререже въжетата и да излезе от играта, отстъпвайки път на другия, но те не направиха това. Твърде много е поставено на карта – пари, слава, престиж. Меко и беззвучно като снежинки в зимна нощ „Арахна“ и „Санта Мария“ се сблъскаха.

Квадратното хвърчило някак незабележимо се сля с кръглата паяжина. Бавно, като на сън, се залюляха, оплитайки се дългите фалове. Колкото и да беше зает със своите въжета, Мертън не можеше да откъсне очи от тази беззвучна, разтеглена във времето катастрофа.

Двете платна като вълнуващи се сребристи облаци продължаваха да се сливат в една обща неотделима маса. Това продължи десетина минути, докато накрая двамата капитани се освободиха от тях и поеха на различни страни, разминавайки се само на няколко си сто ярда един от друг. Спасителните катери със светещите си опашки от реактивните струи се спуснаха да ги догонват.

„Така, сега останахме само петима – помисли Мертън. – Жалко, разбира се, за момчетата, които още в началото на състезанието един другиму развалиха всичко. Но нищо, те са млади, ще имат случай да покажат какво могат.“

Само след няколко минути броят на участниците се намали на четири. Мертън се усъмни в надеждността на конструкцията на „Слънчев лъч“ още щом я вида. Сега съмненията му се оправдаваха.

Въртеливото движение беше направило марсианската яхта твърде устойчива и тя не искаше да лавира. Вместо да се обърне ребром към Слънцето, огромният пръстен гледаше към него с цялата си площ и яхтата беше оттласната обратно почти с пределно ускорение.

Това е най-досадното нещо, което може са се случи с един яхтсмен. По-лошо е дори от сблъскването, защото трябва да виниш само себе си. В същност сега едва ли някой съчувствува на безнадеждно изостаналите заселници. Твърде много се надуват там на Марс, пада им се! А и твърде рано е да се изключва от сметките „Слънчев лъч“ – остават още половин милион мили, може и да навакнат.

Следващите дванадесет часа, докато Земята преминаваше от една фаза в друга, минаха без приключения. В тази част от орбитата, по която яхтите се движат без тяга, няма какво особено да се прави. Но Мертън не скучаеше, броейки часовете. Той успя да подремне, яде два пъти, направи записките си по бордовия дневник, два-три пъти взе участие в радиоинтервю. Понякога се свързваше с другите яhti – със съперниците си разменяше поздрави и шеги. И изобщо напълно му допадаше тази почивка в безтегловно състояние далеч от земните грижи. Отдавна не се бе чувствувал толкова щастлив. Мертън имаше усещането, че е господар на съдбата си, дотолкова, доколкото това е възможно в космоса – той управляваше яхта, в която беше вложил толкова ум и душа, че тя като че ли се бе превърнала в част от него самия.

Следващият нещастен случай стана, когато преминаваха между Земята и Слънцето. Тук започваше онази част от орбитата, на която духаше попътния слънчев вятър. Мертън видя как след завоя платното на „Диана“ започна да се изпъва под напора на слънчевите лъчи. Ускорението, което беше спаднало до хилядни от G , взе да нараства, но беше необходим не един час още, докато то достигне най-голямата си стойност.

Но на „Паяжина“ не беше й съдено да дочака този миг. Минутата, в която отново се появява тягата, винаги е била критична за яхтите и „Паяжина“ не издържа това изпитание.

Блер продължаваше да коментира състезанието и Мертън, въпреки че беше намалил силата на звука, чу тревожната новина: „Внимание! „Паяжина“ започва да вибрира.“ Той побърза към перископа и го насочи към огромното кръгло платно на съперника, но в първия момент не забеляза никаква промяна. Разбира се, трудно е да се види всичко, когато обектът е обърнат почти странично към тебе и ти съзираш само една тясна елипса. В последна сметка той се убеди, че по платното бавно се плъзгат страшни вълни. Ако екипажът не съумее да ги укроти посредством внимателно, точно пресметнато подръпване на въжетата, платното само ще се разкъса на парцали.

Те се стараеха с всички сили и след двадесет минути започна да изглежда, че вибрацията е прекратена. Изведнъж пластичната материя се раздра някъде по средата. Под напора на лъчите пукнатината неудържимо растеше и разкъсаните парчета се виеха като струйка дим над огън. След четвърт час останаха само радиалните лонжерони, на които беше опъната исполинската паяжина. Отново отблясък на

ракети – спасителният катер се понесе да улови капсулата с угнетения екипаж.

– Така скоро ще останеш съвсем сам тук, а? – каза нечий глас, предизвиквайки Мертън на разговор.

– Ти няма от какво да се боиш, Димитрий – отговори той. – Ти не си самичък. Виж, на мене тук напред наистина ми е неуютно.

Той не се хвалеше. „Диана“ се беше откъснала на триста мили от най-близкия си съперник и това разстояние скоро щеше да стане още по-голямо.

На „Лебедев“ Димитрий Марков добродушно се разсмя. Веднага се чувствава – той не се признава за победен.

– Спомни си притчата за заека и костенурката – каза русинът. – По отсечката от четири милиона мили могат да се случат много работи.

Положението се измени още когато завършиха първата обиколка по околоземната орбита и пресичаха линията на старта – наистина на хиляда мили по-високо, благодарение на допълнителната енергия, която им придаваха слънчевите лъчи. Мертън внимателно измери координатите на останалите яхти и съобщи данните на изчислителната машина. Получените резултати за „Бумеранг“ му се сториха толкова неправдоподобни, че той веднага провери всичко отново.

Никакви съмнения – австралоазийците го догонваха с нечувана скорост.

Един внимателен поглед в перископа беше достатъчен, за да се разбере каква е работата. Твърде тънките въжета на „Бумеранг“ се бяха скъсали. И сега платното, само платното, запазило формата си, летеше в космоса като понесена от вятъра кърпичка. След два часа то прелетя край „Диана“ на по-малко от двадесет мили, но дълго преди това

австралоазийците се бяха присъединили към събралите се на комодорския катер.

И така всичко се свеждаше до единоборството между „Диана“ и „Лебедев“. Наистина и марсианците още не се предаваха, но при такова изоставане – около хиляда мили – те вече не представляваха заплаха за лидерите в състезанието. Честно казано, на Мертън му се струваше, че и „Лебедев“ вече не може да догони „Диана“ и все пак той нервничеше на втората обиколка, когато отново настъпи затъмнение, а после отново започна дългият мъчителен дрейф срещу слънчевия вятър.

Той познаваше руските състезатели и конструктори. Не за първи път те участваха в състезание. До този момент не бяха успели да победят. Но нали техният съотечественик Пьотр Николаевич Лебедев в началото на двадесетия век пръв откри светлинното налягане на слънчевите лъчи. Естествено е това, че те упорстват. Димитрий сигурно е замислил нещо ефектно.

Комодорът Ван Стратен, движещ се на хиляди мили след участниците в състезанието, в тази минута с досада четеше току-що получената радиограма. Тя беше прелетяла повече от сто милиона мили от веригата слънчеви обсерватории, които кръжаха високо над нажежената повърхност на светилото, и му донесе най-неприятни вести.

Наистина за комодора (само почетна титла, защото на земята той беше професор по астрофизика в Харвард) те не бяха кой знае колко неочаквани. Никога досега състезанията не се организираха толкова късно, но имаше всякакви спънки, после решиха да рискуват и изглежда, проиграха...

Дълбоко в слънчевите недра се трупаше чудовищна сила, еквивалентна на енергията на милион водородни бомби.

Всяка секунда можеше да избухне чудовищен взрив, известен под името слънчево изригване. Със скорост милиони мили в час невидимо огнено кълбо, много пъти по-голямо от земята ще се откъсне от слънцето и ще полети в космоса.

Възможно е облакът йонизиран газ да премине встрани от Земята. Ако ли не – ще му е необходимо повече от денонощие, за да я достигне. Космическите кораби са защитени от мощни магнитни екрани, но леките слънчеви яхти, чиито корпуси са не по-дебели от хартия, са беззащитни против такава заплаха. Трябва да се приберат екипажите.

Започвайки втората обиколка около земята, Джон Мертън още не знаеше това. Мислеше за своите работи. Ако нищо не се измени, това ще бъде последната обиколка за него и за руснаците. Под напора на слънчевия вятър те се бяха издигнали по спирала на хиляди мили. На втората обиколка те ще преодолеят земното притегляне и ще се устремят в дългия път към Луната. Изходът ще се реши в двубоя между двете яхти, защото повече от сто хиляди мили екипажът на „Слънчев лъч“ доблестно се беше борил с въртящото се платно, но в последна сметка се наложи да се откаже.

Мертън не чувствуваше умора. Той се нахрани добре, поспа. „Диана“ се държеше безупречно. Автопилотът, който опъваше въжетата като трудолюбиво паяче, по-добре от всеки жив капитан държеше точно по вятъра слънчевото платно. Въпреки че този пластичен лист с площ две квадратни мили по всяка вероятност вече е пробит от стотици микрометеорити, малките пробойни съвсем не бяха намалили тягата.

Само две неща го тревожеха. Първо, престана за се подчинява фал номер осем. Релето внезапно заяде. Командите не се изпълняваха – не можеше нито да отпусне,

ните да обере въжето, трябваше да се оправя някак си с останалите. За щастие най-трудните маневри вече са отминал етап, отсега нататък „Диана“ през цялото време ще се движи само по вятъра. Както казваха някога моряците – лесно е да се справиш с посоката, когато вятърът духа в гърба ти.

Втората грижа беше „Лебедев“, който упорито го следваше на дистанция триста мили. Благодарение на четирите крила, окръжаващи главното платно, руската яхта се оказа изключително маневрена. Всичките смени на посоката и обръщания на околоземна орбита тя изпълняваше свръхсрочно. Наистина за тази маневреност се наложи да платят със скоростта – не могат да се уловят изведнъж два заека. И Мертън се надяваше да запази преднината си на дългата права. Обаче не можеше да бъде напълно уверен в победата, докато „Диана“ след три-четири дена не премине над обратната страна на Луната.

И тук, на петдесетия час от състезанието, Марков му поднесе сюрприз.

– Ало, Джон! – небрежно каза той, включвайки се в междуяхтната мрежа.

Мертън се наклони към перископа и включи пределно увеличение. В зрителното му поле, толкова неправдоподобен сред звездите, съвсем малък, но изключително отчетлив, като малтийски кръст просветна „Лебедев“. Изведнъж пред очите му и четирите крила се отделиха от квадрата в центъра и отплаваха в космоса.

Сега, когато Марков беше достигнал втора космическа скорост и не беше необходимо повече да кръжи търпеливо по околоземната орбита, трупайки кинетична енергия, той се освободи от излишната маса. От тази минута „Лебедев“ ставаше почти неуправляем, но това нямаше значение –

всички сложни маневри бяха извършени. Все едно, че някакъв яхтсмен от миналото умишлено освобождаваше лодката от руля и тежкия кил, знаейки, че по-нататък го очаква попътен вятър и тихо море.

– Поздравявам те, Димитрий – каза Мертън в микрофона. – Хитро направено. Но това не е достатъчно, все едно – няма да ме догониш.

– Това не е всичко! – чу той в отговор.

И наистина, на последния прав участък от трасето Димитрий може да мине без втори пилот.

– Едва ли Алексей ще се зарадва – забеляза Мертън. – Пък и това е против правилата.

– Да, на Алексей ще му се наложи да поплава десетина минути сам, докато го прибере комодорът. А що се отнася до правилата – в тях нищо не се казва за числеността на екипажа. На тебе това трябва да ти е добре известно.

Мертън не отговори: изхождайки от това, което му беше известно за конструкцията на „Лебедев“, той трескаво обработваше новите данни. Като приключи изчисленията, Мертън се убеди, че изходът от състезанието съвсем не е решен. До самата Луна „Лебедев“ ще го догони.

Обаче съдбата на състезанието се определи на деветдесет и два милиона мили по трасето.

На Слънчевата обсерватория номер три, намираща се вътре в орбитата на Меркурий, автоматичните прибори записаха цялото протичане на слънчевото изригване. Внезапният взрив превърна сто милиона квадратни мили от повърхността на слънцето в бяло-синкав ад, редом с който останалата част от диска като че ли помръкна. От бушуващия пъкъл, като се гънеше и извиваше подобно на живо същество, създаденото от самата нея магнитно поле се откъсна струя

плазма. А пред нея със скоростта на светлината се носеше като предупреждение вълна от рентгеново и ултравиолетово излъчване. Тя ще достигне Земята за осем минути и няма да причини вреда. Друга работа са заредените атоми, летящи след нея със скорост само четири милиона мили в час. След едно денонощие те ще обвият със смъртоносен облак „Диана“, „Лебедев“ и съпровождащия ги отряд.

Комодорът отлагаше решението си до последната минута. Дори когато струята плазма премина през орбитата на Венера, все още съществуваше надежда, че тя няма да докосне Земята. Но когато до срещата с нея останаха по-малко от четири часа и мрежата лунни радары даде сигнал за тревога, той разбра, че повече не може да се чака. Следващите пет-шест години, докато слънцето се успокои, няма да има никакви състезания.

Въздишка на разочарование се понесе из цялата слънчева система. „Диана“ и „Лебедев“ се движеха почти редом на половината път между земята и Луната, но така и никой няма да узнае коя от яхтите е по-добра. Запалянковците ще има да спорят с години, а в историята ще влезе кратката записка: „Състезанията бяха отменени поради слънчева буря“.

След като получи заповедта, Джон Мертън се разстрои така, както не беше се разстройвал от самото си детство. През завесата на годините отчетливо и ясно се промъкна споменът за десетия му рожден ден. Бяха обещали да му подарят модел – точно копие на знаменития космически кораб „Утринна звезда“. Няколко седмици подред той си представяше как ще го монтира, къде ще го окачи в стаята си. И изведнъж в последната секунда думите на баща му: „Прости ми, Джон, но много е скъпо. Може би за следващия ти рожден ден...“

След половин век, изживял славен живот, той отново беше убито от скръб момче.

А ако не се подчини? Ако пренебрегне заповедта и продължи нататък? Нищо, че състезанията са отменени, неговият полет ще влезе във всички отчети и дълго ще се помни.

Не, това е по-лошо от глупост – това е самоубийство и на всичко отгоре твърде мъчително. Джон Мертън беше виждал агонията на хора, поразени от лъчева болест, затова че е отказала магнитната защита на техните кораби. Извънредно висока цена..

Той преживяваше не само заради себе си, но и за Димитрий Марков. И двамата бяха заслужили победата, но тя нямаше да бъде на никого. Какво от туй, че човек се е научил да впряга светлинните лъчи и да се носи към границите на космоса – той не може за спори с разяреното слънце.

На разстояние на петдесет мили от „Диана“ катерът на комодора вече бе подходил до „Лебедев“, за да прибере командира му. Ще отлети далеч сребристото платно. Димитрий беше прерязал въжетата и Мертън напълно разбираше неговите чувства. Малката капсула ще бъде доставена обратно на Земята и може би дори още веднъж ще влезе в работа, но платната се изработваха само за един рейс.

Можеше да натисне бутона на катапултиращото устройство и да спести на спасителите няколко минути. Но това надхвърляше силите на Мертън, той искаше до последния момент да остане в малката яхта, която тъй дълго беше част от неговия блян, част от живота му. Гигантското платно, обърнато под прав ъгъл към слънцето, развиваше пределна мощност. То отдавна беше изтръгнало яхтата от прегръдката на земята и „Диана“ продължаваше да увеличава скоростта.

Внезапно го осени. Той знаеше какво трябва да прави. Без съмнения, без колебания. Джон Мертън за последен път се обърна към изчислителната машина, която му бе помогнала да измине половината път до Луната.

Като свърши с изчисленията, той опакова заедно бордовия дневник и скромното си лично имущество. С труд (вече бе се отучил, пък и не е толкова лесно да се справиш с това сам) Мертън се напъха в аварийния скафандър. Тъкмо затвори прозорчето на хермошлема, когато радиото донесе гласа на комодора.

– След пет минути ще приближим до Вас, капитане. Прережете платното, за да не се заплетем в него.

Джон Мертън, първият и последен капитан на „Диана“, забави за секунда отговора си. Още веднъж обходи с поглед миниатюрната кабина с пробляскващи прибори и умело разположени лостове, които сега бяха фиксирани в една позиция. Накрая каза в микрофона:

– Напускам кораба. Не бързайте, така или иначе ще ме намерите. „Диана“ сама ще се погрижи за себе си.

Зарадва го това, че комодорът се въздържа от отговор. Професор Ван Стратен, естествено, разбра в какво е работата. И почувствува, че тези завършващи делото секунди Мертън иска да бъде сам.

Той не започна да изпомпва въздуха от преходната камера и изтичащият от нея газ меко го понесе настрана от „Диана“. Ударът от отблъскването беше последния дар на Мертън за яхтата. Тя бързо се отдалечаваше и платното ѝ ярко блестеше в слънчевите лъчи, които навеки щяха да определят пътя на „Диана“. След два дни тя ще се понесе край Луната, но и тя, както и земята, няма да може да я удържи. Освободеният от спиращата го маса платноход всеки изминат ден ще увеличава

скоростта си с две хиляди мили в час. Месец – и „Диана“ ще се движи по-бързо от който и да е създаден от хората кораб.

Колкото по се отдалечава, толкова по-слаби ще бъдат слънчевите лъчи, стигнали до него, и ускорението ще започне да отслабва. Но дори и на орбитата на Марс скоростта за едно денонощие ще нараства с хиляди мили в час. И много преди това скоростта на яхтата ще бъде такава, че дори слънцето няма да може да я удържи. По-бързо от всяка комета тя ще се устреми в междузвездните дълбини, недостъпна за човешкото въображение.

Очите на Мертън забелязаха заревото от ракетите на няколко мили. Катерът идваше да го прибере. Приближаваше с ускорение хиляди пъти по-голямо от онова, което „Диана“ можеше да развие някога. Но двигателите на катера щяха да изразходват запаса от гориво за няколко минути, а слънчевата яхта стотици години ще увеличава скоростта си, шибана от неугасимия пламък на слънцето.

– Прощавай, корабче – каза Джон Мертън. – Интересно чии ли очи ще те видят след много хиляди години?

Скъсеното по форма торпедо се приближи плътно, но в душата на Мертън беше леко. Той никога повече не ще може да спечели пробег до Луната, но неговото корабче първо се отправи в дългото плаване към звездите.

¹ Фал – основно въже от такелажна на кораб.

² Брашпил – устройство за промяна опъността на въжетата.

Магнитният кладенец

Научно-фантастичен разказ

Ромен Яров

– Тук всички сме свои – каза пилотът на кораба ПГД-Х(А) – и, значи, можем да си признаем, че няма нищо по-скучно от рейсовете с далечен радиус. Разбира се, няма да бъде правилно, ако твърдим, че тъгата обхваща човек веднага след излитането. Не, първите няколко светлинни години даже е интересно. Гледаш през илюминатора – съзвездията прелитат край тебе – едно, второ, трето, а в центъра – ти. И като че ли всички те се въртят около тебе. Същински филм. А после омръзва. И така веднъж аз не можех повече да издържам! Реших да кацна на първата ми попаднала планета.

Имах да летя още много – товарът, който превозвах тогава, беше прясно замразени дървета за засаждане на една планета в самия край на обитаемата Вселена. Там по онова време само амеби плуваха в първичен топъл бульон, но вече се готвеха да започнат дългата верига от превращения – до самия човек. Та трябваше този човек, значи, да не остане без гориво в студените зими, а също така да може да развие ковачеството. Ценните породи дървета, които аз трябваше да посадя, с времето щяха да образуват гъсти гори. След това част от горите щяха да изпопаднат в първичните блата, да се пресират и до времето, когато човекът престане да ходи на четири и се изправи, под краката си ще има вече великолепни антрацитни залежи. Но не за това ми е думата.

* * *

Та, значи, свърнах аз встрани от основния маршрут, добрах се до съзвездието Водолей, избрах си една звезда с не

особено голяма яркост, подобна на нашето Слънце, намерих няколко планети, които се въртяха около нея, и започнах да гадая – на коя от тях да кацна? И тук нещо ми хрумна. Да проверя всички планети за наличието на магнитно поле и да се приземя там, където го има. Ходът на разсъжденията ми беше такъв: на Земята в самото начало също нищо не е имало, освен естествен магнетизъм, но след известен период се е появило всичко. Именно от времето, когато са изобретили компаса. Има ли магнетизъм – има и техническа цивилизация, има живи, културни хора, с които и времето може да се прекара приятно. Така разсъждавах аз. И животът потвърди – напълно правилно.

Следя приборите, гледам и – ето я! Суха, твърда планета, а магнетизмът ѝ сто пъти по-голям от земния. Като че ли не е опасен за човека: и реших да се приземя. Така и направих. Оглеждам се – планетата прекрасна, зелена, ручейчета ромолят, в далечината се виждат заснежени планини. Курорт! А редом с полето, на което беше кацнал звездолетът ми, минава шосе.

Току-що бях излязъл, гледам завива към мене някакъв самоходен екипаж. Щом спря, от него изскача като че ли човек – само че с един крак и главата му подобна на абажур на настолна лампа. Приближава се до мене без всякакъв страх, представя се, нарича се мой приятел. Разбра кой съм и откъде съм и ме покани у тях. Потеглихме. Гледам и се чудя – машината му няма ни двигател, ни колела.

– По какъв начин се движиш? – питам го.

– По магнитни силови линии – казва. – Използуваме в най-широки мащаби планетния магнетизъм.

„Ето това е работа! – мисля си. – А ние кой знае защо сме се заловили нефт да извличаме, въглища да копаем.“

Най-после пристигнахме. Отлична къща от монокристално желязо. Никаква ограда, вместо силово поле – магнитно. Понататък – още по-големи чудесни. В дома печка, но нито огън, нито реотани се виждат. Също както няма и атомна горелка или пък нуклонно-водороден комбайн.

– Магнетизъм ли? – питам.

– Той самият – потвърждава новият ми приятел. – Употребяваме тази сила за всичко. Тя движи превозните ни средства, добива метали и ги обработва, строи къщи, отоплява ги и ги осветява. И всички подобни работи. Буквално го използваме навсякъде. Няма такъв трудов процес, в който магнетизмът да не намира приложение. С този източник на енергия достигнахме до най-високата степен на култура.

– Да – въздъхнах аз, – излиза, че ние сме окаяни глупаци. И ние си го имаме същото, а сме кривнали съвсем не където трябва. Колко излишни сили, сме хвърлили на вятъра. Но, извини ме за любопитството, обаче у вас всеки ли има право да се разпорежда с планетния магнетизъм? Така да се даже, да взема от него за собствени нужди?

– Не – обяснява ми той търпеливо. – Тъкмо обратното, не всеки! Изобщо магнетизмът трябва да се разпределя централизирано, но тъй като той е навсякъде, то и да се проконтролира кой по колко взема е практически невъзможно. Разбира се, има инспекции, които са длъжни да глобяват за незаконно използване на магнетизма, но нали и там живи хора работят. Впрочем, искаш ли да ти покажа?

Излязохме с него на двора и се приближихме към кладенеца. Между нас казано – обикновено съоръжение с мощен скрипец. Задвижва се с мотор. Натисна той копчето, скрипецът се завъртя, веригата загърмя, кофата се понесе надолу. Дълбоко – километър и половина.

– По-близо – пояснява ми приятелят – вече не остана, изчерпахме го всичкия.

После кофата тръгна нагоре. Той я подхвана.

– Какво е това – учудвам се – празна беше, празна се върна.

– На тебе само така ти се струва – усмихна се той снизходително, – защото нямаш орган, способен да възприема магнетизма. А ние имаме такъв орган – нокътя на големия пръст на крака.

И едва сега разбрах защо е облечен така странно: отличен костюм, връзка, два чифта очила – едните светли, другите тъмни. Нали имат по четири очи. А кракът му бос.

– Та те уверявам, че е пълна до края. Ще стигне за седмица.

И изсипа съдържанието на кофата в резервоара на магнитомотора.

* * *

Поживях аз в техния край, с много хора се запознах. Всички без изключение бяха много приятни. Интелигентни, културни. Да знаете само колко приказвахме за изкуство и литература. Музика слушах. Изучавах техниката. Правилно – всичко у тях е основано върху използването на естественото магнитно поле. Не трябва да се полагат никакви усилия за добиването на енергия.

И ето чувствавам: отпочинал съм си, набрах сили, време е да продължа пътя си. Казвам на своя приятел на раздяла:

– Много ми харесва начинът, по който се е развила вашата цивилизация. Искам да предложа на Земята да постъпи така. Когато се връщам, ще се отбия пак при вас. Тогава ти ще ме инструктиращ подробно.

– Разбира се – съгласява се той, – непременно. Кога възнамеряваш да дойдеш?

– След петстотин години.

– Е тогава ще помоля – казва – да ме приспят в магнитно поле и да ме събудят година преди пристигането ти. Тогава ще ти подготвя всички данни. А сега приеми от мене скромен подарък за из път. Ето ти пет бъчви магнитни силови линии. Тези дни включих към кладенеца помпа.

– Но това – казвам – е царски подарък.

– Нищо особено, дреболия. Има за всички.

Взех аз петте бъчви и отлетях. Да знаете само колко ми послужиха! С тяхна помощ се промъкнах през метеоритен дъжд, отблъснах нападението на прахообразните чудовища, преодолях притеглянето на бяло джудже. Право да си кажа, спаси ме приятелят ми, както малко биха могли да го сторят. Доставих аз товара си, посадих дърветата, изчаках, докато в пустинята зашумяха столетните дъбове. Сега можех да поема обратно.

Разбира се, не можех да се върна, без да навестя своя приятел. В края на краищата на Земята имаме абсолютно същото богатство под краката си, а ние, така да се каже, цялата планета преровихме, изтощихме недрата ѝ. Та на мене човечеството паметник ще ми издигне!

Отново съм в съзвездието Водолей, започвам да се ориентирам. Нищо не излиза. Индикаторът не светва. Нито една планета няма магнитно поле. Какво да направя? Напрегнах паметта си, по отделни признаци си спомних това-онова, повторих маневрите и отново се приземих на същата онази поляна. И гледам: нещо съществено се е променило. Миналия път шосето цялото беше натъпкано с екипажи, а сега не се показваше поне един едничък. Пустота, тишина,

безлюдие. Излязох на пътя. Гледам го целият се напукал, насипите се сринали, канавките затрупани с боклуци. Изведнъж се показва някаква фигура. Гледам – та това е моят приятел ненагледен – подскача на един крак. Прегърнахме се, разцелувахме се.

* * *

– Каква е тази работа – учудвам се, – нищо не мога да позная? Къде се е дянало миналото великолепие?

Той се хвърли на гърдите ми и горчиво зариди.

– Нищо – казва – няма, всичко е в миналото и сегашното поколение дори не може да си представи, как е изглеждала всичко. Черпихме ние нашето най-велико природно богатство – магнетизма – и всичко изчерпихме. Нямаме сега нито техника, нито култура. Домовете си с дърва отопляваме, криво-ляво се учим да добиваме нефт. Но каква полза! Корабите не се движат, самолетите не летят: нали компасът бездействува. А друго навигационно средство за сега не сме изобретили.

– Приемете пълното ми съчувствие – въздишам и аз, – а онова, което ми обеща тогава – цялата библиотека на малка картичка да преснемеш, – това изпълни ли го? Може би ние ще се поучим от вашия, така да се каже, горчив опит?

– Няма никаква библиотека – казва. – След като станях след петстотингодишния си сън и веднага щом разбрах докъде са докарали родната планета, отидох и взривих всичките сто осемдесет и седем библиотечни сгради. Половин бъчва акумулиран магнетизъм ми беше останал – закопал го бях преди да заспя – та го използвах именно за тази работа. Боях се да не би библиотеката да попадне у вас, та и вие да тръгнете по същия път. А на мене вашата цивилизация ми е скъпа – нали тя ми подари верен приятел!

И зарида още по-силно. Сълзите текат като ручей от всичките му четири очи. А сълзите му много горещи – смес от сярна и солна киселина. Току-виж прогорили ми костюма. Аз го галя, успокоявам го, а самият лекичко се поотдръпвам. Да му кажа да не реве – не върви: ще обидя човека в най-добрите му чувства.

– Слушай – пита ме той, – нали едно време ти подарих пет бъчви магнитни силови линии. Не ти ли остана поне една? За това, че вдигнах във въздуха библиотеките, трябва да ме затворят, а аз искам по този начин да се откупя.

– Не ми остана – кося се аз, – приятелю мой сърдечен, нямам нито една, дори половин бъчва, нищо не оставих. Самият аз прахосвах магнетизма наляво и надясно.

Какво има да се говори повече. Простихме се с мъка в сърцата и аз отлетях.

– Пилотът на кораб ПГД-Х(А) – разнесе се глас от тавана, – идете в диспечерския пункт да попълните пътния си лист. Товаренето на вашия кораб завърши.

Разказвачът скочи от мястото си и се хвърли към вратата. Някой погледна през рамото му в пътните документи.

– А това пък за какво ти е? – извика любопитният. – Петстотин хиляди малки магнитчета!

– А вие какво си мислехте? – Пилотът на кораба ПГД-Х(А) за миг се поспря на прага. – Нима ще оставя приятеля си в беда?

И с тези думи той изчезна.

Спрете звездолета

Научно-фантастичен разказ

Галина Велчева

От станцията в орбита около Сатурн долетяха на Земята. Оттам капсулата, без да се отваря, беше пренесена в Центъра за космически изследвания и едва след една седмица Павлина, Антон и дванадесетгодишният им син Бойко можаха да излязат от сградата му и да почувствуват, че наистина най-после са на Земята.

Момчето се роди на станцията и там израсна. То не познаваше планетата на своите родители. Имаше други навици, други критерии за заобикалящия го свят. Изследователите се интересуваха от неговото психическо равновесие, но на въпросите им то отговори, може да се каже нормално.

– Какво знаеш за Земята?

– Каквото са ми разказвали мама и татко. И филми съм гледал. На Земята има животни.

– Искаше ли да дойдеш тук?

– Да.

– Защо?

– Защото тук ще мога да уча за космонавт и след това ще летя със звездолет като този, който сега е на орбита близо до нашата станция.

– Само затова ли?

– Искам, защото мама и татко много искаха и с нетърпение очакваха да стана голям, за да мога да летя с ракетата. Те много са ми разказвали за Земята.

– Тогава пожелаваме ти да се чувствуваш добре. А ако нещо те смущава, ела при нас. Ние ще се постареем да ти помогнем.

Но странностите му започнаха още с излизането от Центъра, когато вратата зад тях се затвори и тримата останаха сами на терасата. Очите на Павлина се насълзиха.

– Най-послед! – прошепна тя.

Духна лек ветрец и разпиля косите й. Толкова отдавна й се беше случвало и тя не бе и помислила по-рано, че тази проста милувка на родната природа може да я разплаче. Изведнъж Бойко ги дръпна за ръцете и ужасен извика:

– Въздухът изтича! Бързо обратно!

– Какво?! – не разбра баща му.

– Не усещате ли въздушното течение? Някъде има пробив!

Антон бавно проумя. Детето не знаеше какво е вятър. На станцията няма вятър. Ако там се усетеше такова въздушно течение, това означаваше опасност.

– Не, момчето ми – каза той спокойно. – Въздухът на Земята не може да изтече никъде – и той надълго и нашироко му заобяснява. Бойко разбра с разума си, но изградените у него рефлексии още дълго след това го караха да се стряска от поривите на вятъра.

Послед го изплаши слънцето. Бойко от време навреме го поглеждаше и стреснато присвиваше очи.

– Какво има, момчето ми? – попита майка му.

– Все ми се струва, че слънцето идва насам и ще паднем в него. Толкова е голямо!

– Просто сега сме на по-близка орбита.

През нощта момчето сънува как дърветата се клатят и въздухът изтича през листата им. То се затича да натисне

алармения бутон, но в коридора налетя на тълпи непознати хора, които вървяха насам-натам.

„Спрете! – изкрещя и размаха ръце. – Станцията е катастрофирала, има пробив!“ Но хората го отминаваха...

Събуди се, облян в пот. Светна лампата и обиколи стаята. Изкуственото осветление го успокои. Застана до прозореца и погледна навън. Тъмнина. Само звездите просветваха. Също като на станцията. Въздъхна с облекчение и заспа спокойно.

На другия ден родителите му го водиха из града, докато уреждаха новите си назначения.

– Веднъж да свършим с тези формалности и ще отидем някъде да си починем като хората! – каза Антон и разроши перчема му. – Нали така, момчето ми!

– Татко, хайде да си починем на станцията – предложи Бойко, като реши, че моментът е подходящ.

Големите се засмяха. Не, те имали пред вид някоя хижа в планината.

След една седмица тръгнаха. Пътуваха с влак, а след това вървяха пеш. Това възмути момчето. И хижата му се видя ужасно стара и примитивна. Но видът ѝ, кой знае защо, доведе до възторг неговите родители.

– Погледни, същата е! – възкликна майка му и улови бащата за ръка. Бойко забеляза, че откакто пристигнаха на Земята, тя много често започна да се просълзява.

Настаниха ги в стая с три легла. Нямаше никаква, дори съвсем елементарна обслужваща техника.

– Как може да ви харесва тук! – разсърди се той.

– Я ела да се потъркаляме по тревата – грабна го баща му през кръста, – да видим дали няма да ти хареса!

Антон взе едно одеяло и двамата излязоха. Момчето скептично се огледа. Каменна сграда с дървена надстройка,

разкъртен плочник, разровени лехи, в които стърчаха увяхващи цветя...

– Ела, легни до мене – каза баща му.

Бойко приближи постланото одеяло, но, преди да стъпи на него, посочи с гримаса:

– Тук е ужасно нехигиенично. Пълно е с насекоми.

На одеялото бяха полазили две любопитни мравки, а встрани от тях важно се разхождаше една муха.

– Татко, да си отиваме! Не мога да издържам повече! Тази земя е ужасно мръсна! Вие не ми казахте, че е толкова мръсна!

– Бойко? – изненада се баща му от този внезапен изблик.

– Не ми обяснявай! Тук е ужасно! Духа вятър, носи всякакви боклуци, няма никаква херметизация, пълно е с непознати хора! Искам да се върнем у дома на станцията!

– Бойко? – Антон протегна ръце. Искаше да го погали, да го успокои, но момчето се дръпна назад.

– Не искам да ми обясняваш! Върнете ме обратно! Вие, ако искате, стойте тук, но мене ме върнете обратно! – и побягна към хижата, за да се оплаче на майка си, че баща му не иска да го разбере.

Това го възмущаваше най-много от всичко. Докато живееха на станцията, всички се отнасяха с голямо внимание към него, а откакто бяха пристигнали тук Бойко чувствуваше, че и родителите му сякаш се бяха отделили някак от него и приемаха със снизходителна насмешка реакциите му към новата обстановка. Преди не бяха се държали така. Тогава той се затвори в себе си и престана да споделя с тях тревогите и проблемите си.

Павлина и Антон се успокоиха. Помислиха, че детето вече привиква. Но когато след една седмица се върнаха от хижата,

Бойко изчезна. Това страшно ги разтревожи. Детето не познаваше града. Когато след три часа им телефонираха от Центъра за космически изследвания, паниката им беше стигнала върха си.

– Успокойте се – каза служителят от Центъра, – Бойко е при нас. Ще го върнем с наша кола.

– Но как е отишъл дотам? И защо?

– Не знам. Сам е дошъл. Сега разговарят с него. Казаха ми само да ви уведомя, за да не се тревожите.

Павлина избяга в другата стая и се хвърли с плач на леглото.

– Той иска да се върне горе! Исква да избяга от нас!

– Но напоследък нищо такова не е казвал – опита се да възрази Антон.

– Земята му е чужда! – прошепна Павлина. – Той не се чувства свързан с нея. Не се чувства част от човечеството. Той смята, че е дошъл тук по необходимост и за малко. За него съществува само станцията. Всичко останало не го засяга. Той не мрази Земята, но не може и да я обикне. Никога!

– Ще я обикне.

– Не! Аз знам! Чувствавам! Сега изведнъж го разбрах!

Антон се изправи и опря чело в прозореца. Замисли се за нещо съвсем друго, което изведнъж по най-неочакван начин се свърза в ума му с изблиците на неговия син. Понечи да го каже, но се спря. Не можеше да бъде сигурен. В никакъв случай! Това трябва да се провери.

– Кажы – подкани го Павлина, като забеляза колебанието му.

– Трябва... да се забрани раждането на деца в Космоса – отвърна бързо той.

– Не е това. Искаше друго да кажеш.

Той изпъшка и седна на леглото й.

– Сетих се за звездолетите.

– Кои звездолети?

– Не си ли спомняш? Когато отивахме на работа в открития Космос инструктираха ни как да постъпим, ако се появи някой от трите звездолета, които е трябвало да се върнат на Земята още преди петдесет години. Тези звездолети са с обратим екипаж. Смята се, че обратно трябва да се върне четвъртото поколение. Но от тях няма и следа. Вече дори се предполага, че са катастрофирали. Възможно ли е и трите да катастрофират? И ако ти си права... Ако Бойко наистина не се чувства свързан със Земята и човечеството, тогава те... никога няма да се върнат. За тях Земята отдавна е престанала да бъде родина!

Той се плесна по коленете и избухна в нервен смях:

– Да! Ако сега някой ме попита има ли в Космоса други разумни същества освен нас, мога със сигурност да му кажа, че има и те имат точно нашата външност! Те са наши братя, но само по разум!

– Какво ще стане с Бойко?

Антон махна с ръка. Бойко ще се оправи. Макар и много трудно. По-важното беше сега веднага да съобщи изводите си в Центъра за космически изследвания, за да спрат звездолета, който се готвеше за старт от орбитата на Сатурн. Трябва да подготвят специална по-сигурна от досегашната програма за възпитаване на подменящия се екипаж в любов към Земята, в привързаност към човечеството. Но за да стане това, този звездолет трябваше незабавно да бъде спрян!

Така гордо те приветствувам

Научно-фантастичен разказ

Джудит Мерил

*В преднощния сумрак,
в прощалния блясък...*

Огромната равнина се простираше в сивия си бетон плоска и гола. Нейното еднообразие се нарушаваше само от съоръжението в центъра. Там също като в метален капан беше уловена опашката на конусообразния космически кораб.

Носът на кораба, кървавочервен в лъчите на залязващото слънце, пронизваше разжарения въздух далеч във висините. От високо разположения товарен люк като спирала се извиваше естакадата. Тя пресичаше бетонната площадка и се проточваше към мястото, където живееха и работеха хората, построили тази огромна космическа птица: двадесет постройки във формата на кубове, отлети от същия този бетон, както и основата, на която бяха разположени.

Зад един от осветените прозорци на малки групички, пръснати в различни краища на залата, седяха мъже и жени, които, явно, не бързаха да привършат с вечерята. Някои машинално барабаняха с пръсти по масата, други, които не успяваха да преодолеят вълнението си, се събираха и заедно излизаха в бледата светлина на залязващия ден, за да се върнат след малко обратно.

Думите на песента я преследваха. Думи, написани преди две столетия, но удивително, до абсурд съответстващи на това, което ставаше сега – думи, намерени от човек, който трябваше да чака разсъмването. И тези древни слова не я

напускаха, изтласкваха онези, които тя пазеше за тази вечер. Онези, които тя трябваше да произнесе скоро.

„Аз реших да ти кажа сега.“

В огледалото отсреща Сю виждаше устните си, те се движеха, но звуците не достигаха до слуха.

И той не чу. В огледалото тя виждаше как седеше, обърнат към прозореца, и, без да откъсва поглед, се взираше в металното чудовище, притаило се в очакване да извърши скока на разсъмване.

„Дори е забравил, че съм тук. – Тази мисъл, горчива и жестока, ѝ придаде решителност. – Не, той би забелязал, ако изляза.“

– Реших да ти го кажа сега – произнесе отново тя. Този път беше уверена, че го каза гласно. – Реших да не отлагаме повече този разговор – продължи Сю, като наблюдаваше с какво нежелание се обръща към нея.

– Разбира се, мъничката ми. Какво има?

Тя поклати глава и с преувеличена съпружеска загриженост каза:

– Пий си кафето. На Марс, както знаеш, няма да има.

Внезапно навън припламнаха ярки светлини, тя също извърна глава към прозореца, за да погледа през неговото рамо как прожекторите, прорязвайки нощта, затанцуваха по стоманения корпус на кораба. Тя гледаше ту мъжа до себе си, ту възпътената в стомана мечта, изправена в центъра на бетонната равнина, опитваше се да види онова, което виждаше той, и да бъде очарована също, както бе очарован той. Но това беше само негова мечта. Тя вече нямаше нищо общо с нея.

През всички предели.

далечни и близки...

Той гледаше през прозореца и не искаше нищо да слуша, нищо да знае. Във всеки случай сега нямаше значение какво тя иска да му каже, и той просто не искаше да ѝ даде възможност да го каже. Не можеше да бъде нищо съществено. Корабът навън беше най-убедителното доказателство за това. Междупланетният кораб, символът на тържеството на истинското дело, огромната кула на въплътената мечта. В грохота и пламъците на огъня на разсъмване той ще се устреми към висините, отнасяйки в себе си през чернотата на пространството към планетата Марс петстотин живота, петстотин пращинки на човечеството. Ще летят главно съпругеска двойки – като него и Сю. Здрави, можещи много, те дълги години се бяха подготвяли за предстоящата работа – истински мъже и истински жени, притежаващи мишци и ум, чувство за хумор и смелост, които няма да им изневерят в момент на опасност.

През целия си живот той се бе готвил за днешния ден. През целия си живот, а последните пет години със Сю.

Кажу ми,

аз виждам, аз виждам...

– Уил – промълви тя в отчаяние и името му прозвуча като молитва.

Той хвана ръката ѝ:

– Какво има, мъничката ми?

Не се обърна, не я погледна. Думите му бяха отправени към прозореца, към космическия кораб и към светлината на прожекторите навън.

– Какво се е случило?

Да! Внезапно я заля вълна от неистова ярост, която като тръпка премина по тялото, удари я във вдървилия се гръб, отблъсна се от пръстите на краката и до болка сви ръката ѝ в

юмрук. Когато най-последно вълнението ѝ се предаде и на него, той се обърна и с плаха, малко глуповата усмивка срещна очите ѝ, горящи от някакъв вътрешен огън, взрени в лицето му.

И отново се случи това, което се беше случвало много пъти до сега.

„Обичам те, Уил!“ Пет години заедно. Пет години ежедневно близост и голямото двустранно чувство, което не отслабна дори и когато нещо изведнъж ги отдели един от друг.

– Прости ми, мъничка – отвърна, – отвлякох се и струва ми се не чух добре какво каза.

– Обичам те, Уил!

Той присви очи и изучаващо огледа лицето ѝ. Две нови гънчици бяха легнали около устата.

– Говориш като че ли ме погребваш. Защо? От какво си така разстроена?

„Ти забеляза? Най-последно ти забеляза?“ Тя почти произнесе думите на глас, но отново ѝ помогна песента, която не напускаше съзнанието ѝ.

През гордост, печал и загуби...

– Прости ми – промълви.

– Но ти плачеш?

– Не, не плача...

В това време приемникът над вратата се закашля и изхриптя с официален тон:

„Всички колонисти да се явят за проверка и инструктаж в девет часа. Всички, имащи бели картончета и жълти картончета от резерва, да се явят в административната сграда след четиридесет и пет минути.“

И отново: „Обявление. Родствениците на заминаващите могат да останат през нощта. Всички лица, получили специално разрешение, и желаещите да останат до

излитането на кораба, трябва да се регистрират за получаване на спални места...”

Той не чу по-нататък. Тя внезапно издърпа ръката си и Уил изведнъж разбра всичко, за което се стремеше да не мисли, дори и насаме пред себе си.

– Остана съвсем малко време – продума тя с непознат звънящ глас.

– Чух. Но какво се е случило, Сю? Какво искаш да кажеш?

Изведнъж просветналите очи на жената станаха големи и топли. Огромни кафяви очи, в които можеш да потънеш. Те го гледаха открито, както преди. Честно. В очите ѝ имаше любов... налудничава любов. И няма място за никакви съмнения, когато тя го гледа ето така.

– Аз не летя.

– Ето какво било... Така и мислех. Добре, че се реши да ми го кажеш – отговори той най-после, откривайки, че още е в състояние да произнася някакви думи.

– Ти къде?

– Ще изляза. Ще се разходя малко.

– Добре. – Тя започна да става и той с труд се въздържа да не я застави силом да седне отново.

– Слушай, Сю – каза го с равен делничен глас, – искам да бъда малко сам. – И без да дочака отговор, бързо излезе.

Защо беше мълчала толкова дълго? Той съзнателно чоплеше раната си. Колко време го беше заблуждавала, лъгала, беше се преструвала? Но защо са тези въпроси? Той знаеше кога се бе случило. В същия ден, когато получиха белите картончета, даващи им правото да летят, в същата онази вечер, която двамата така радостно отпразнуваха. Но защо? Защо ѝ е било необходимо да лъже?

През нощния мрак,

през каратите звездни...

Песента се превърна в част от нея самата, измени се и започна да се подрежда в думите, които искаше да чуе...

*През гневни слова
и през погледи ледни
аз виждам: тук още
цъфти любовта...*

Той бе казал, че всичко знае. Сигурно само си мислеше, че всичко знае, а всъщност... Но може би така трябва. По-добре е да не знае. Тогава ще отлети, ненавиждайки я, както сега. Ще замине без съжаление.

„Ти ще полетиш на Марс, Уил. Сам. Аз не мога да дойда с тебе. Нима не разбираш? На мене не ми разрешиха да летя. Отхвърлиха кандидатурата ми. Бракуваха ме...”

Като отвори чантичката си, тя напипа на самото дъно, под пудриерата и носната кърпичка, розовото картонче. Да, тя помни текста наизуст, само да затвори очи и може да види всяко редче:

„Сюзан Барт – акуратно бе отпечатала машината – 3-45-A – 7821. Не се допуска. Пункт 44-Б-3 от медицинските изследвания. Втвърдяване в левия бял дроб.”

И толкова. Два машинописни реда върху розово листче. И край на любовта, плановете, надеждите, край на всичко, с което тя живееше.

Ще му кажат, непрекъснато повтаряше тя. Все едно, ще му кажат, когато е вече на кораба. Или след приземяването на Марс. Рано или късно ще Узнае. И не е необходимо да му го казва сега. Така ще му бъде по-леко.

Няма смисъл да чака повече. По-добре ще бъде да не го вижда. Тя стоеше сама, взираше се в мрака и трепереше от студ.

*В пурпурния блясък на лъчите
на ракетата...*

Песента щеше да я подлуди. Песента и спомените разкъсваха душата ѝ. Онзи проклет плик пристигна, когато Уил не беше в къщи. Тя го отвори – вътре лежах двете картончета. На Уил и нейното. Бяло и розово. Бялото означаваше успех, розовото – провал. По радиото предаваха същата тази песен, докато тя седеше наред кухнята и тъпо се вглеждаше в двете късчета хартия, които до нелепост се различаваха едно от друго. За първи път нещо ги разделяше. За първи път в живота им единия го очакваше радостта, а другия – мъка. И звучеше същата песен. После започнаха да предават обявления. Едва сега смисълът на случилото се започна постепенно да се разкрива пред нея.

„Аз няма да летя...“ Не показва картончетата на Уил, когато той се върна. Трябваше първо да помисли, да реши какво да прави, как да му го каже. Защото... Защото, след като осъзна своето нещастие, тя изведнъж прозря.

Ако му кажеше истината, той също ще остане у дома и само в звездните нощи ще излиза на прага или в тяхната малка градинка. Ще пуши лулата си и ще гледа към небето, както правеше по-рано. Само че сега ще бъде по-различно. Той ще стои и ще гледа към небето сам, тя няма да бъде до него и ръката ѝ няма да почива в неговата. А после, щом влезе в къщи, той ще избягва да я погледне. Ще я мрази...

Щом схвана това, решението дойде от само себе си.

„Ти ще летиш, Уил. Искам да си щастлив. От цялото си сърце го искам. Ти трябва да утолиш съкровената жажда на живота си, да осъществиш заветния си стремеж. Дори, ако тази беда ме изпепели.“

Преди да настъпи вечерта тя напечата за себе си бяло картонче. Показа му ги заедно. И те тръгнаха да вечерят на ресторант – за да отбележат радостното събитие. Дори си пийнаха малко повече. Заедно.

И ето сега тя може най-после да му каже всичко. Може, защото е късно да променя решението си. Сега той няма възможност да премисля. Но той не пожела да я изслуша.

Защо не се връща?

„Та аз може да не го видя повече“ – изведнъж се стрелна в ума ѝ. Чудовищната мисъл я притисна с цялата си тежест, удари я, сломи я. Това е невъзможно!

– Уил, тук съм.

Той едва не я отмина.

– А... Здравей! – какви празни, обикновени думи. – Хайде да се простим. Няма смисъл да оставаш до утре. Ти, естествено, си ги осведомила за своето решение? Както разбирам, на мене казваш последен?

Значи тъй. Той е излязъл от кожата си. В него говори само обидата.

– Аз бих искала да остана – сухите устни едва я слушаха. – Но можем да се простим и сега, ако така желаеш.

– Да, така искам.

Той леко я хвана за раменете, наведе се и леко целуна челото ѝ.

– Не. Не, не така, Уил, не.

Нейната собствена болка, обида и печал изчезнаха при вида на неговата мъка.

– Уил, моля те – каза тя твърдо, – изслушай ме. Само една минута. Искам да ти обясня...

– По-добре недей, Сю.

– Аз – опита тя отново, но повече не можа да промълви дума. Едва можеше да се долови – Уил, аз...

– Престани – каза той, а после неочаквано меко добави: – Нищо, мъничката ми, аз разбирам.

Тя видя как той се обърна и тръгна. И изведнъж почувствува, че поне частица от нея винаги ще бъде с него, където и да отиде, където и да отлети...

Първо на тази опашка. Да поставят печати на документите. Да направят инжекциите. Сега тук. Медицински преглед.

– Вие разбирате, мистър Барт, това е твърде рядък случай, когато мъжът решава да лети сам, ако съпругата не е допусната до полет.

Усмиввай се. Не. Не така. Дръж се, както трябва. Постави печат на този документ. Сега тук.

„...не е допусната...”

Но тя нищо не бе споменала за това. Нейното картонче също беше бяло.

Той трябваше да разбере. Не са я допуснали! Защо? Какво й е?

„Магаре! Какво магаре съм! Какво направих!”

„Обичам те, Уил.” – каза тя. А аз й викнах. Може би все пак е останала. Може би ще може да я види.

Във вихъра звезден

или на тази планета...

...Петстотин глави, петстотин чифта ръце и крака. Толкова еднакви в своите бели скафандри, че едва ли някой можеше да ги различи.

Един от тях каза нещо. Беше Уил. Той я видя, той каза...

„Той нищо не знае. Той ме ненавижда. Той мисли...” Не можа да си спомни какво точно, сигурно нещо много лошо. Ужасно. Но тя не искаше да му каже, да обясни.

„Какво ми каза той? Какво промълви, докато минаваше край мене?“

Затвори очи и започна да си припомня лицето му, движението на устните, като се стараеше да не чува нито шума на тълпата, нито оркестъра, нищо. Тя трябваше да отгатне по движението на устните, какво ѝ беше казал.

Първата дума беше „мъничка“. А после – „обичам те!“

Но това не можеше да бъде.

Зави сирена и въздухът се изпълни с грохот. Хората завикаха:

– Назад!

– Какво правите! Назад!

– Взрив... Нула... Назад!

Хващаха я за дрехите, за ръцете, но не можаха да я удържат. Тя се изтръгна от всички. Затича се напред. Все по-бързо и по-бързо, да не могат да я догонят.

Вече никой не се опитваше да я хване.

Тя трябваше да направи така, че той да узнае. И самата тя да разбере. Какво каза той..., тя каза..., може да каже..., трябва да каже...

Мъничката ми, обичам те...

– Обичам те, Уил – прошепна тя, когато взривът разтърси въздуха и бетонът се затресе под нозете ѝ, възвестявайки прощалния скок на дракона. После пламъкът я облъхна и я хвърли върху треперещата земя. Сю лежеше ничком, устремила поглед към страната на Уил и той сега несъмнено можеше да я види през пламъка, върху който седеше.

И последната ѝ мисъл беше щастливата увереност: ще му кажат. Ще разбере.

На свободните и храбрите, знаме...

Агнето, розата и трите малки вулкана

Научно-фантастичен разказ

Тур Оге Брингсвард

Живял един френцузин.

Той бил летец и писател.

Никой не умеел да пише за пясъка, вятъра и звездите като него.

Наричали го Антоан дьо Сент-Егзюпери.

Веднъж той извършил принудително кацане в Сахара. Там срещнал Малкия принц. Принцът бил дошъл от астероида В-612 и бил преживял много чудни неща на нашата Земя и другаде. Антоан написал книга за своя приятел – книга, пълна с усмивки и тъжна поезия.

Години по-късно едно норвежко момче прочело книгата и обикнало силно летеца и Малкия принц. Но до това време Принцът отдавна се върнал на своята звезда, а Писателят умрял.

Веднъж прочетох във вестник, че Антоан дьо Сент-Егзюпери е завършил живота си със самоубийство. Не можах да повярвам в това. Години наред търсих отговора и най-после разбрах как е станало всичко в действителност.

Зная, че моят отговор е правилен и всички останали предположения може да се смятат отхвърлени.

Явно, транспортърът се беше повредил.

Легнах на сянка под машината и започнах да чакам помощ. Рано или късно някой трябваше да се появи, както си му е редът. От Тунчала до Ел Аман са сто и четиридесет километра. Бях изминал половината разстояние, без да срещна никого.

Когато се събудих, слънцето беше залязло. Измъкнах се изпод машината и се направих. Вечерта бе прохладна. На изток по пясъка пълзеше луната.

Нямах храна, но затова пък бях запасен с вода за два дни. Нямах дори смисъл да мисля, че мога да тръгна нанякъде. Пък и нали бях спрял точно на пътя, така че рано или късно... Не изпитвах страх. Само досада. Казах си, че няма от какво да се страхувам.

До вечерта на следващия ден водата беше изпита, а аз бях жаден. Седях в колата и се обливах в пот. Толкова бе горещо, че кръвта закипяваше. Моята кола беше единствена на света...

На следващия ден започнах да се смея.

Към залез слънце от пустинята се зададе малко човече. Стоях до машината в позата „Лотос“ и се почесвах по гърба.

Това явно беше арабско момче. Облечено бе в странна небесносиня мантия, обточена с пурпур. Вратът му омотаваше дълъг жълт шарф. Държеше в ръката си сабя.

Когато различих цвета на косите му, разбрах, че това е мираж. Продължих спокойно да почесвам гърба си.

Момчето се приближи и ми каза:

– И аз съм много жаден. Да вървим да потърсим кладенец.

Уморено разперих ръце: има ли смисъл наслуки да се търсят кладенци в безкрайната пустиня! Все пак тръгнахме.

Дълги часове се движехме мълчаливо. „Аз съм полудял – говорех на ума си. – Тресе ме от слънцето, съзнанието ми е помрачено от жаждата. Вървя из Сахара и бълнувам, че някой се движи редом с мене.“

– На тебе също ли ти се пие? – попитах аз.

Но той не отговори. Само простичко каза:

– Понякога водата е нужна и на сърцето...

Този път не го разбрах.

Той се умори. Отпуска се на пясъка. Седнах до него. Помълчахме. После той каза:

– Звездите са много красиви, защото там някъде има едно цвете, макар и да не може да се види...

Гледах вълнистия пясък, осветен от луната.

– И пустинята е красива – прибави той. – Знаете ли защо е хубава пустинята?... Някъде в нея се крият изворчета...

След това той заспа, а аз го взех на ръце и продължих да вървя. При светлината на луната гледах неговото бледо чело и притворените ресници, златните кичури коса, които ветрецът развяваше.

На разсъмване видях кладенеца.

Не беше като всички кладенци в Сахара. Обикновено тук те представляват просто яма, изровена в пясъка. А това беше съвсем истински селски кладенец. Но наблизко нямаше никакво село, затова помислих, че е сън.

– Колко странно – казах на момчето, – та тук всичко е приготвено: и скрипец, и кофа, и въже...

Той се засмя, отпусна въжето и завъртя ръчката на макарата. Тя заскърца като стар ветропоказател, който дълго е ръждясвал в безветрие.

– Чуваш ли! – каза момчето. – Разбудихме кладенеца и той запя...

Очевидно съм заспал край кладенеца. Когато се събудих, до мене нямаше никои. Недалеч се бяха запазили руините на древна каменна стена. Приблжих се до тях. Чух глас.

– А отровата ти хубава ли е! Няма ли да ме накараш дълго да страдам?

Чужд глас отвърна, но толкова тихо, че не разбрах какво точно. Затичах се. И ги видях. Момчето седеше на зида, а под краката му се олюляваше отровна жълта змия. Напипвайки в

джоба си пистолет, аз се турнах към нея, но при звука на стъпките ми змията тихо се струйка по пясъка като умиращо ручейче и с едва доловим метален звън се скри между камъните.

Дотичах до стената тъкмо навреме, за да подхвана моя малък приятел. Той беше по-бял от сняг.

– Какво си намислил, момчето ми? – извиках аз. – От къде ти хрумна да започваш разговори със змии?

Размотах неизменния му шарф. Намокрих слепоочията му и го накарах да пийне вода. Той ме погледна сериозно и обвиняващо рече около врата ми.

Изведнъж се сетих кой е той. И той разбра, че се досетих. Тихо се усмихна и промълви:

– Днес ще се върна у дома.

Седяхме на пясъка и разговаряхме. И той ми разказа за агънцето, за розата и за трите малки вулкана.

– Ако обичаш цветето, което расте някъде там на далечна звезда – говореше той, – добре е през нощта да гледаш небето. На всяка звезда има цветя.

Внезапно си спомних за НЕГО – летеца. И казах:

– Жалко, че той умря. Толкова искаше да те срещне отново. Той молеше целия свят да му помогне в търсенето. И ако някой те види – веднага да му пише. Но той умря. Умря преди много години.

Гласът ми секна.

А момчето поклати глава и се усмихна.

– Грешеш – каза ми то. – Разбира се, че не е умрял. Да не би някой да го е намерил. Можеш ли да ми покажеш гроба му.

– Но това е било през войната. Още през юни четиридесет и трета...

– Не – отговори той и пак се усмихна тихо. – Това беше на 31 юли 1944 година. Аз също си спомням датата.

– И така да е – отговорих му. – Но истината е, че загина. Цял свят знае. Той се издигнал във въздуха на разузнавателен самолет от летището в Бастия. Имал е задачата да фотографира местността около Лион, Гренобъл, Аненси и Шамбери. Но не се завърнал. Сигурно са го свалили над Алпите.

– Нима през този ден във въздуха е имало много немски изстребители?

Свих рамене.

– А пък аз зная, зная, че в този ден не са се водили въздушни боеве. И във въздуха не е имало нито един немски изстребител. Можеш да провериш във френските летателни дневници.

Кимнах.

– Аз също зная, но не исках да ти го кажа. Да, носят се слухове, че уж сам е свършил със себе си. Но аз не вярвам в това.

Като затворих очи, продължих:

– Приятелите му все се надявали, че е извършил принудително кацане в Швейцария. На вечерта обявили, че е пропаднал без вест при изпълнение на бойна задача. На следващия ден всички летци от неговата ескадрила се събрали на брега и танцували със селските момичета. При тях било прието по такъв начин да поменават загиналите си другари, Та нали и тай самият толкова обичал да танцува.

– Ти плачеш – каза Малкия принц. – Той е бил и твой приятел! добре ли се познавахте един друг?

– Никога не съм го виждал – отговорих му аз. – Бил съм на пет години, когато е загинал. Но много го обичам и често си мисля за него.

– Но истината съвсем не е тази – сериозно каза Малкия принц. Той нито е убит, нито се е самоубивал. Ако беше умрял, нима щях да се реша да оставя своята роза? Кой тогава щеше да следи да не би агнето да изяде цветето! Кой би чистил моите вулкани? Човек винаги е отговорен за онова, което е около него. Човек винаги е отговорен за онези, които е взел под закрилата си. На това ме научи един лисугер преди много години. Никога не бих оставил моето агне, моята роза и моите три малки вулкана, ако не знаех, че докато ме няма, има кой да се грижи за тях.

– Почакай, нима искаш да кажеш...

Малкия принц кимна.

– Разбира се. Той не можеше да чака повече. И тъй като аз не можех да дойда при него, той дойде при мене. Та нали аз съм отговорен за моята роза. А тя има само четири шипа против всички опасности на света. Когато се срещнахме за първи път, той ми даде намордник за агнето, да не може то да изяде розата. Но беше забравил каишка. А без каишка не можех да поставя намордника на агнето. Как можех да го оставя в такъв случай? Когато Антоан дойде при мен, беше взел и каишка. Каза ми, че точно за това е тръгнал на път.

Малкия принц стана и направи една крачка. А аз не можех да помръдна.

Като че ли жълта мълния се стрелна под краката му. Един миг той остана неподвижен. Не извика. След това падна – бавно, както пада повалено дърво. Бавно и безшумно, нали пясъкът заглушава всички звуци.

На следващия ден тялото му беше изчезнало.

Аз как да е се добрах обратно до пътя. Случаен камион ме откара до Ел Аман. Там седмица пролежах в треска.

Понякога нощем отварям прозореца. Гледам небето и ми се струва, че всички звезди се смеят. Защото аз зная – малкия принц и неговият Приятел живеят на една от тях.

Хората много се учудват, като видят как гледам към небето и се усмихвам. Но аз им казвам:

– Винаги ми се иска да се смея, като гледам звездите.

Тъмната планета

Научно-фантастичен разказ

Харберт В. Франке

Те стояха скрити в безформените си скафандри всред пустинната местност. Равната прашна почва беше надупчена от ударите на метеорити. Някои от дупките, приличащи на рани с кора по краищата, достигаха неизвестни дълбочини. При всяка крачка, която двамата правеха с подкосени крака, почвата започваше да хруци под тях. Не чуваха нищо, но усещаха триенето и смачкването на буците.

Брок заговори пръв:

– Хей, Кълър, чуваш ли ме?

Никакъв отговор. Другият не се помръдваше. Гледаше втренчено в далечината, отвъд равнината над изпъкналите кратери.

– Ало, Кълър! – Брок се сети, че трябваше да натисне бутона в ръкавицата си.

Този път отговорът дойде веднага.

– Събуди ли се най-после, старче? Как се чувствуваш? При мене всичко е наред. Само малко ми е замаяна главата, като че ли съм пил.

– И аз съм така. Странно състояние. Не съвсем приятно. Може би ще привикнем.

Той продължи делово, но вълна от задоволство се надигна в него. Добре беше, че можеше да разговаря с някого.

Като по сигнал те се обърнаха към сивия сандък, който стоеше на три крака до тях. Кълър включи на предаване и започна да брои за настройка: зеленият светлинен пръстен се затвори, няколко стрелки се отклониха.

– Сега не ни остава друго, освен да чакаме.

Някъде в небето над тях висеше планетата. Не можеха да я видят, защото бе твърде отдалечена от тъмночервеното нажежено слънце, което приличаше на гигантски диск, легнал на хоризонта.

– И тъкмо тук има живот! – промърмори Кълър и посочи неопределено нагоре. – Как се изхранват? Как са могли да създадат цивилизация? Дали са културни същества или не?

– Ако имаме късмет, скоро ще научим... след няколко часа.

* * *

Времето течеше бавно. Бяха седнали върху някакво подобие на стъпало, един здраво споен, странно вкаменил се къс, може би след изригването на вулкан. Или това беше лава, която ударът на някой метеорит бе извадил от дълбините. Той бе изскочил нагоре и бе паднал деформиран и втвърден.

Термометрите показваха 30 градуса над абсолютната нула.

Силата на тежестта бе един и половина пъти по-голяма.

Двамата мъже се чувствуваха уморени. Бяха преминали през напрегнато обучение. И през необичаен стрес.

– За какво си спомняш все още, старче? – попита Кълър. Той бе само две години по-млад от Брок, но го наричаше „старче“.

– Не знам точно... – отговори Брок.

Разрови паметта си. Разбира се, спомняше си думи, хватки, начини на държане. Знаеше числа, дати, формули, можеше да си служи с преподавател и да програмира свръзката. Можеше да мисли логически, знаеше на какво трябва да обърне внимание, за да го направи правилно, познаваше предупредителните сигнали, знаците за опасност. Знаеше наизуст посланието, което трябваше да предаде, предложенията за размяна на научни знания, можеше да води

преговори. И, естествено, познаваше приятеля си Кълър... но какво знаеше в действителност за него? Беше симпатичен, отзивчив, но откъде идваше, какво ги свързваше? Със смущение установи, че Кълър му бе чужд.

А той самият? Кой беше той самият? Къде беше домът му? Имаше ли приятели, семейство? Изведнъж усети, като че ли бе лишен от почвата под краката си. Паметта му беше пуста, изпразнена. Нарастваща несигурност го завладя, чувствуваше, че му се вие свят. Вкопчи се със здравите ръкавици в грубата повърхност на скалата, за да намери опора.

– Какво става с тебе? – чу той в далечината гласа на Кълър. – Дишаш много тежко. Не ти ли е добре?

„Не трябва да допускам да забележи нещо – заповяда си Брок. Вероятно той не го чувствава и така е по-добре. Трябва да се съвзема и това ще премине!“

Пред очите му изникна кръглият шлем на Кълър със светещия свод, зад който се намиреше широкото лице на спътника му.

– Чак сега ли разбра, че сме напълно откъснати от всичко? Трябваше по-рано да се досетя. Внезапно човек го усеща. То е като безтегловността... няколко часа без опора и после отново всичко става както преди. Току-що си възвърнах спокойствието. Също така не знам вече какво е било преди, но си спомням едно: бяхме се зарадвали на задачата си!

„Той има право“ – помисли си Брок. Бяха се зарадвали... да, бяха се обадили доброволно, сега си спомняше отново. Можеше ли да си възвърне и други спомени с усилие на волята? Напрегна се, капки пот се появиха по челото му. Напразно. Натъкна се на празнота, миналото беше мъртво.

– Може би ще ни се удаде да сключим сделка – настояваше Кълър. – Помисли си върху това: за пръв път срещаме

интелигентни същества, които не са човекоподобни. Какви изгледи за бъдещето!

– Прав си – каза Брок.

Искаше сам себе си да убеди и чувствуваше, че думите на Кълър му действуват добре. Постепенно преодоля пристъпа си на потиснатост. Отново се концентрира: радиосигнали от Космоса. Образци на знаци, които те излъчваха, и ехото, което уловиха; местонахождението на тъмната планета; напредъкът във връзката...

Сега забеляза, че миналото не беше мъртво, а само част от него и затова имаше причина. Учените бяха изработили старателно стратегията на контакта с чуждия интелект. Първият им закон беше предпазливостта.

– Не смятам, че е правилно да се трие паметта на посредниците. Това има недостатъци при преговорите. Как ще можем да знаем, че постъпваме правилно?

– Ти беше съгласен – спомни си Кълър. – Дали е необходимо, никой не знае. Но не трябва да бъдем лекомислени. Не трябва да приемаме предварително, че чуждите същества са приятелски настроени към нас.

– Може би тъкмо напротив – отзова се Брок. – Същества, които са достигнали определена степен на културата, не могат да имат разрушителни намерения. Те трябва да знаят, че всеки конфликт дълго вреди на всички участващи. Кибернетичните разсъждения доказват...

– Но, старче – прекъсна го Кълър, – сега времето на теориите е минало. Срещнали сме действителен случай. И ако имаш право, толкова по-добре. Тогава ще знаем отново още утре, кои сме всъщност.

– Правилно – каза Брок. – Извинявай. Не бях на себе си. Вече ми мина.

Замълчаха отново.

* * *

От време на време поглеждаха нагоре. Слабата светлина не можеше да скрие звездите. Мътните светли точки стояха като залепени на сивото небе. Никакви лъчи, никакви искри, възбудени от движеща се атмосфера. Брок забеляза, че нещо отсъствува в тлеещата гледка, но не знаеше какво.

Кълър стана и направи няколко крачки по надупчената земя. Вдигна две-три камъчета и ги хвърли надалеч.

– Никаква следа от живот. Всичко, е мъртво. Вулканични вкаменелости. Пепелица. Това трябва да е било някога море. Но няма вода.

Гласът му звучеше високо и ясно от приемника в шлема на Брок. Само настройката на усилвателите работеше безотказно.

– Как си го представяш? – запита Брок.

Кълър знаеше какво имаше пред вид.

– Не мога да си го представя. Те сигурно изглеждат съвсем различно от нас. Дори само заради силата на тежестта... Представи си пет G – та те трябва да са сплеснати. Не вярвам, че ходят изправени. Може би пълзят. Силни, неугледни, пълзящи същества, това е най-вероятното.

– Но как са изградени? Какъв е метаболизмът им? Въглеродни организми... невъзможно. Планетата им е радиоактивна, което за нас е ад. И какъв е метаболизмът им? Няма слънчева светлина. Живот в тъмнината – представям си колко е ужасно. Може би се ориентират по шума... ловят ехото, както прилепите – възможно е.

– Но ако имат други сетива, вероятно мислят различно? Възприятията определят света на представите. Може би изобщо няма да намерим основа за разбиране.

– Няма да е лесно. Досега не успяхме с размяната на математически и физични формули. Но там имаше и няколко доста трудни понятия: голямата теорема на Ферма, временната зависимост на гравитационната константа. А тяхната формулировка на теорията на относителността – моите уважения!

По-важно е, че не споменаха нито за вода, нито за метан, нито за амоняк. Напротив, изглеждат експерти във физиката на твърдите тела.

Кълър изрита настрани парче пемза. Обърна се и се върна бавно.

Брок стана също и се протегна. Повишеното тегло им пречеше повече при седене, отколкото при стоене или ходене.

– Всичко това го взимаме под внимание. Много по-интересна е обаче психологията им, социалната им структура. Как ще се отнесат към нас?

Търсеше опорни точки. Не разполагаха с абсолютно никаква информация относно душевното състояние на чуждите. Последните бяха отговорили точно, бяха се отзовали на всички инициативи за разбирателство. Бяха интелигентни, но... Брок усети, че го завладява неопределено неприятно чувство. Дали не бе имало нещо обезпокояващо, нещо застрашително? Сега, когато изследва този остатък от спомена, това стана по-отчетливо... значи, имаше едно сериозно обстоятелство... Някои преди тях не бяха ли вече...

Кълър се обади от приемника. Изпитваше напрежението, настройваше излъчването, приемането: неприятен шум и пращенето в слушалката се усили. Звучеше като водопад, на чийто фон се чуваше нещо подобно на човешки гласове. Но това беше измама. Езиковият трансформатор не бе включен.

Брок натисна бутона:

– ...Време не приема, не приема, само фон, не приема...

Звучеше безлично като предаване... но къде? Брок не знаеше и в импулсивен яд го прекъсна прибързано.

– Може вече скоро да пристигнат – предположи Кълър, като хвърли поглед върху часовника.

Той посочи равнината пред тях – там се намираше площадката за кацане, чиито координати бяха точно съгласувани. Грапавата повърхност блестеше в бяло и червено; тази местност също не бе лишена от дупки, но нямаше по-големи кратери и пукнатини. Една сонда беше изследвала мястото и без съмнение то бе най-доброто възможно.

Корабът трябваше да се приземи на петстотин метра пред тях. Те трябваше да чакат тук, докато получат сигнал по радиото.

– Видимостта не е добра – забеляза Кълър. – Бих искал да знам защо точно ние трябва да чакаме. Оттатък от онзи плосък хълм бихме могли да наблюдаваме по-добре кацането. Хайде да отидем там! Един оглед на местността няма да ни навреди.

Те тръгнаха един зад друг. Не бързаха, стъпваха тежко по чупливата кора, прескачаха трудно, но сигурно пукнатините, заобикаляха пропастите. Бяха добре тренирани, забелязваха го, въпреки че не биха могли да кажат откъде идва опитът им. Мозъците им трябва да са били подложени на внимателна обработка: бяха запазили способностите и общите си знания, само историческото, лично познание бе изтрито. Или се касаеше за психоблокиране, за някаква преграда? Брок се съмняваше: един високоразвит биотехник би могъл да разполага с методи да извади информацията от молекулите на паметта, дори когато пътят на съзнанието беше затворен. Но

това не означаваше, че трябва да започнат съвсем отначало – да учат, да си търсят приятели, да си изградят доверие? Надяваше се, че не бяха заложили на празно.

Те достигнаха хълма и се изкачиха на върха на една скала. Сега равнината се простираше под тях – приличаше на мишена, продупчена от безброй изстрели. По-нататък зад нея се издигаше планинска верига със силует на черна назъбена пила на фона на светлината.

– Ела тук. старче! Погледни това! – извика внезапно Кълър.

Беше се отдалечил на няколко крачки и стоеше пред една вдлъбнатина на склона, която досега не можеше да бъде видяна. Вътре имаше някакво метално съоръжение, чийто корпус бе здраво закрепен към бетонна плоча; една къса тръба стърчеше косо, насочена към равнината.

– Какво е това?

Двамата не знаеха, но находката накара една тревожна струна да затрепти в тях. Кълър се покатери на един каменен блок и проследи посоката на тръбата. Тя сочеше точно мястото на кацане на непознатите от тъмната планета.

Те се върнаха мълчаливо към преподавателя.

– Там! Идват! – извика Кълър и вдигна ръка.

Чуждият кораб се приближаваше. Не можеха да различат тялото му, но то затъмняваше звездите; една по една те изчезваха по дължината на широка дъга и светваха отново. После под прашносивото небе се появи сянка, която бавно се снижаваше.

Брок погледна часовника си. Бяха точни. Той включи на приемане.

– ...Ще кацнем след пет минути..., след четири минути и петдесет секунди..., четиридесет секунди...

– Чакаме ви – отзова се Брок.

Двамата стояха изправени върху широката плоча, на която бяха седнали преди, и наблюдаваха кацането. Корабът беше плосък и безформен, заобиколен от някакви двойни ивици. По нищо не личеше, че зад стените му се намираха живи същества. От него не се излъчваше нищо – нито лъчи от дюзите, нито светлина. Корабът се снижи бързо, но не кацна, а като че ли се задържа малко над повърхността.

– ...Кацането приключи... готови за установяване на контакт... Моля приближете се, както се уговорихме...

Както беше уговорката: да се приближат до кораба; да спрат на разстояние от стотина метра; да изпробват дали могат да се разбират чрез комуникатора на чуждите; и тогава, ако всичко протича, както се очакваше, да се качат на кораба и да отлетят към тъмната планета.

Брок и Кълър тръгнаха отново един зад друг. Брок отпред, Кълър отзад. Брок не чувствуваше вече никаква нервност. Беше спокоен и решителен. В твърдата обвивка на скафандъра чуваше сърцето си да бие може би малко по-бързо от обикновено, но силно и равномерно. Погледът му бе насочен към тъмната сянка на кораба, който сякаш висеше неподвижно над земята и все още не я бе докоснал. Двамата вървяха нито бавно, нито бързо, спокойно, предпазливо, осигурявайки се от всички страни. Срещата бе вече действителност и нищо не можеше да я спре. Ще има ли условия за човешки живот на кораба? Ще ги изпробват: носеха всички необходими измервателни прибори, вградени в скафандрите си. Но от какво трябваше да се страхуват? Другите знаеха, че те бяха свикнали с ускорение едно G и че топлината не трябва да надвишава много 300 градуса над абсолютната нула. Всичко останало в случай на нужда щяха да компенсират скафандрите им.

Корабът беше по-голям, отколкото очаквах. Когато достигнаха на предписаното разстояние от сто метра, той се извисяваше високо над тях. Не висеше, а лежеше върху пръстен от тънки като паяжини широко разположени S-образни пружини.

Двамата се спряха.

– Проба... Моля, обадете се!

– Разбираме ви добре... подготвяме качването.

Все още беше тъмно. Една лента се разви – виждаха се само очертаванията ѝ. Тя се приближи на няколко крачки от тях. Стълба? Ескалатор?

– Моля, стъпете на пътеката! Отваряме люка!

Моментът, който толкова дълго бяха чакали, настъпи. Трябваше да си дадат вътрешен тласък, за да пристъпят...

И тогава се случи това, от което несъзнателно се бяха страхували...

Радиоактивните броячи се отклониха. Не увеличиха постепенно показателите, ами веднага скочиха на стойност, която лежеше на границата на измервания диапазон. Дозата лъчение, което се стовари върху тях, беше смъртоносна, едва намалена от оловното покритие на скафандрите. Те можеха да издържат само секунди, най-много половин минута да понесат...

Тревога!

Брок чувствуваше, че нападението разби една преграда в съзнанието му. Беше получил постхипнотична заповед... Тялото му се извърна, ръката му се сви, за да възстанови връзката между металния шип на опакото на дланта и контактната пластинка в колянната му свивка и да възпламени скритото оръдие. Тогава го осени една мисъл, една верига от логически заключения: радиоактивна среда – приспособяване

– използване на дадените обстоятелства – сетивни органи – възприятие...

Това е средата на техните възприятия; те виждат с гамалъчите, които ги пронизват, идвайки от вътрешността на планетата им..., те ни осветиха пътя..., те бяха включили светлина!

– Прекратете излъчването! Веднага! То е опасно за живота! Преустановете... – той стоеше превит, с ръка до коляното, готов да произведе изстрел.

Броеше секундите... беше им дал десет...

Едно, две, три, четири, пет, шест...

Изведнъж дочу пукота, който съпроводи изключването на гайгеровия брояч. Бяха разбрали! Не беше нападение – другите бяха приятелски настроени към тях. Това бе само една грешка, по невнимание. Несъмнено щеше да има още недоразумения и заблуждения, но те можеха да ги преодолеят. И двете страни можеха да се научат.

Брок пое дълбоко дъх: тежкият въздух от апарата му се видя внезапно приятно освежаващ. Докосна Кълър по рамото. Стъпиха на пътеката. Лек тласък – и се плъзнаха нагоре.

Стояха в тъмно помещение.

– Добре дошли – прозвуча във високоговорителя.

Малко по-късно усетиха слабо притискане. Корабът се издигаше.

Командирът

Научно-фантастичен разказ

Игор Росоховатски

Острието на самопишещото устройство отбелязва върху лентата пик и главата на Андрей се отметна надясно. Пик – спад – пик – спад: главата му се мятеше ту наляво, ту надясно. Мътни капки пот трептяха върху челото му, очите му бяха затворени от синьо-жълтите клепащи. Сега всичко ми се струваше нереално – и тази глава, и светещите индикатори на модулатора, и змиите на магнитните ленти, и аз самият до леглото на умиращия Андрей.

– Шеста програма – подадох команда на компютъра, който управляваше модулатора. Чу се леко щракване, помръдна наборният диск...

– Мамо, а, мамо – изведнъж ясно произнесе Андрей. – Изпей ми песента. Ти знаеш коя!

Манипулирайки с гривната, аз се мъчех да налучкам поправката в модулацията. А той продължаваше:

– Изпей я, мамо...

Отново привлякох микрофона към себе си:

– Тринадесета!

Прещракване и бръмченето на модулатора се измени, в него се появиха по-високи тонове. Очите на Андрей бавно се отвориха. В началото те бяха мътни, после в тях се появи блясък, накрая се спряха върху мене.

– Умори ли се? – попита.

Ако на негово място беше някой друг, бих се учудил.

– А резултатите са близки до нулевите, нали?

Веднага трябва нещо да кажа. Но откъде да намеря необходимите думи...

– Въведи в медицината обозначение – безперспективен болен. На картоните ще се поставя гриф – ББ, за да знаят лекарите от кого да се страхуват.

Сега ще започне да ми доказва тази своя мисъл. Четиринадесет години той беше мой командир. Веднъж три часа прекарахме в ледената вода и през цялото време той развиваше хипотезата, че именно тук започва топлото течение, докато най-после ни откриха с вертолет.

– Не дрънкай, вредно е – казах колкото може по-твърдо.

– Не се сърди. Колко програми изпробва?

– Седемнадесет.

Седемнадесет характеристики на електромагнитното поле, в което като в капан се опитвах да задържа угасващия му живот. Това беше последното, което можех да направя: химията и механиката се оказаха безсилни.

– А не е ли достатъчно? Може би ще престанеш да ме измъчваш и ще ме прехвърлиш в отделението на Астахов?

Очите му ме гледат с любопитство, изучават ме... Нима е загубил вяра в мене и в моя модулатор? Разбира се, модулаторът не е всемогъщ... Но нали отделението на Астахов – това е спокойна, тиха смърт и той го знае...

Ние винаги го наричахме Командира. И щом произнесеше тази дума, всички разбираха, че се говори не за командувания базата, не за командира на въздуха, а именно за Андрей.

– Какво, не искаш ли? – интересува се той.

– Много добре знаеш, че модулаторът може да излекува всекиго – отговорих аз. – Необходимо е само да се намери характеристиката на модулацията на организма.

– Една-единствена? – намигна заговорнически Андрей. – А между колко?

Разбрах, че бях попаднал в капан. В медицинската карта на Андрей се намираше неговата електрограма. По нея можех да изчисля серията и типа на модулацията: мощността на полето и примерната честота на импулсите. Но аз не знаех главното – номерът на модулацията, а той определяше как да се разположат импулсите във времето, тоест не знаех ритъма. И компютърът, мозъкът на модулатора, досега не беше успял да определи търсената комбинация...

– Рано или късно ще я намерим – измърморих аз.

– А колко време имаме?

Погледнах часовника. Андрей беше почивал десет минути, можех да сменя програмата.

Той забеляза как потрепна чашката на микрофона и попита:

– А какво дрънкам, когато съм в безсъзнание?

Взрях се в очите му. Не, там нямаше страх. В тях светеше само любопитството.

– Викаше майка си. Молеше я да ти изпее някаква песен.

– Така значи... Песен... А знаеш ли коя?

Той се опита да запее, но в гърлото му заклоочи и не се получи никаква мелодия.

– Не се напърай – помолих го и поставих ръцете си на раменете му.

Мускулите под пръстите ми послушно се отпуснаха. Да, той сигурно няма да изкара и едно денонощие. Неочаквано съчувствието в погледа му се смени със съжаление. Без съмнение той виждаше моята обърканост, безсилието ми.

– Почакай, остави ме да съобразя, да си спомня... Значи, на тебе ти е нужен номерът на модулацията и характеристика на ритъма...

Безпомощният човек отново заприлича на командир, който ни водеше на щурм към бездните на Ал Тобо.

– Ти кога предаде съобщението на майка ми?

– Оня ден.

– Излиза, че тя може да дойде всяка минута. Е какво, ще я пуснеш ли тук? Тя ще ми попее.

Не намирах думи. Какво можеше да отговори човек на неговата безумна молба?

– И още нещо. Нека модулаторът да си работи през това време. Тя няма да попречи нито на него, нито на тебе.

Говореше със същия тон, с който някога ни отдаваше команди. Той никога не повишаваше глас и не обичаше повелителното наклонение. Разбира се, на много неща имаше право, защото рискуваше много по-често от другите, оставяйки за себе си най-трудното. Нищо, че Павел беше по-смел от него, Иля – по-остроумен, Саша – по-ерудиран. Всички безпрекословно се подчиняваха само нему. Ако ни се наложеше макар и хиляди пъти да избираме командир, бихме се спрели единствено на него.

Включих четвърта програма – подготвителната. Излязох в коридора. Спрях една медицинска сестра и проклинайки се за слабостта си, казах:

– Намерете в приемната Вера Степановна Городецкая и я доведете при мене.

Като продължавах да се упреквам, аз се върнах в стаята. Защо изпълних тази повече от странна молба на Андрей? От съжаление?

Не, беше задействувал навикът на изпълнявам всички нареждания на командира.

Вратата се отвори и в стаята надникна сестрата:

– Городецкая е тук.

– Да влезе – казах аз.

Обикновена възрастна жена. Кръгли, изплашени очи. Дори не ми се вярваше, че тя е майката на нашия командир.

– Много ли е зле?

Гласът ѝ потрепери.

– Вие не ми отговорихте, докторе?

Изразително я погледнах и забелязах как устните ѝ се изкривиха от отчаяние.

– Какво може да се направи, докторе?

Да, това са нейните думи – в стаята освен нас с Андрей, няма никой. Челото ѝ прорязаха така познатите ми бръчки, очите блестяха остро и сухо. Излиза, че първото впечатление ме е измамил. Не случайно той беше неин син.

– Андрей помоли... – се запънах аз, – да му изпеете една песен. Вие знаете коя...

– Добре, ще я изпея – тя дори не се учуди. – Сега ли?

– Сега – промърморих едва и ѝ подадох чаша с тоник.

Тя отрицателно поклати глава и тихо, като че ли приспивно запя:

*Наверх вы, товарищи, все по местам –
Последний парад наступает...*

Тя имаше приятен глас. Вероятно въздействуваше необикновената обстановка и песента се усещаше по-остро, особено думите „*пощады никто не желает*“.

Аз погледнах бегло към Андрей. Лицето му си оставаше все така бледо, както и преди, с невиждащи, полуотворени очи. Е, а аз какво очаквах? Чудо?

Рязко придърпах микрофона и изкомандувах:

– Сменям програмата...

Вече исках да добавя „на седма“, но помислих: а какво ще стане, ако изведнъж прескочим на единадесета? Но няма ли

преходът да е твърде рязък? Затова пък после ще може да се премине на дванадесета и това ще стане безболезнено за него...

– Да пея ли още?

Съвсем бях забравил и за нея, и за песента.

Исках да се извиня пред жената, но не успях да го направя, защото погледнах Андрея. Устните му леко бяха порозовели. А може би само така ми се струва!

– На него му е малко по-добре – каза жената.

И тя е забелязала? Случайно подобрение ли е това? Само за няколко минути? Съвпадение по време с песента?

Отново погледнах Андрей. Пръстите му вече не бяха така бели, синината на ноктите като че ли се бе постопила. Отново съвпадение? А не станаха ли твърде много?

Но в такъв случай... В такъв случай излиза, че... Но всеки здравомислещ човек знае, че това е невъзможно.

– Глупости – казвам си аз. – Така наистина човек може да се побърка. Главното са фактите.

Но или фактите също са полудели, или нещо става с очите ми. Андрей явно става все по-добре и диша все по-равно.

Може очите да ме лъжат. А приборите?

Вперих поглед в контролното табло. Показателите на пулса – сила, кислородна наситеност, азотна, инервацията на отделните участъци – всичко се променяше. Променяше се – и толкова.

Песента? Древната героична народна песен?

Спомних се за още един, безмълвен участник в това, което ставаше. На неговата обективност можеше да се разчита. Компютърът – мозъкът на модулатора. И произнесох в микрофона:

– Необходим ми е съвет. Направи оценка на състоянието на болния от въздействието на програмите. Коя от тях е за предпочитане?

Екранът светна, върху него се появиха думи и цифри: „Състояние на болния по скалата на Войтовски – 11 x 9 x 4. Търсената модулация е намерена.“

Беше ме обхванала нервна треска. Какво е това? Кое го беше спасило? Песента? Гласът на майка му? Нейното присъствие? Разбира се, на всекиго му е приятно да вярва, че той може да бъде спасен от майчината ласка или от песен, дошла от детските години, от ръцете на любимата, превързващи раната. Вярата понякога помага за оздравяването. Но не в такава степен.

И аз не съм разказвач на приказки, а учен. Аз нямам право да вярвам. Колкото по-приятна е приказката, толкова повече съм длъжен да се боя от нея. Току-що бяха станали съвсем определени явления. Те ми се струват свръхестествени, загадъчни. Струват ми се. На мене. Но те се потвърждават от показанията на датчиците и компютъра, от режима на работа на модулятора. Значи, наистина се извършват. Просто те трябва да бъдат обяснени. Да се намери причината, която ги поражда.

И така, имаше молба. Имаше песен. Песен: музика и думи. Звукови вълни. В определен ритъм. В определен ритъм...

А какво търсеше ти? Какво не достигаше за определяне на модулацията? Данни за мощността на полето? Честота на импулсите? Съвсем не! Търсеше разположението им между паузите! Не ти достигаше ритъм – и ти го получи. Може би си забравил тази истина? Ритъмът е основата на всички процеси в организираната система. Всяка болест е нарушение на ритъма. Възстановяването му – това е оздравяването.

На този свят върховният център на ритмите, на тяхната отчетлива устойчивост, на техните плавни преходи е музиката. А музиката съпровожда човека от детските му години. Има любима музика. Какво е това? В определен смисъл – ритми, които са в най-пряка връзка с ритмите на организма.

Стоп! Та аз правя непростима грешка. Музиката сама по себе си не би оказала такова влияние върху болния. Аз търсех ритъм, за да го задам на модулятора. Той може да въздействува върху болния само чрез команда от компютъра, който го управлява... Но командите ги давам аз...

Старая се до най-малки подробности да си спомня всичко, което стана през последните няколко часа. Песента... Аз казах „Сменям програмата“, а после... После започнах да размишлявам, да изчислявам. А песента звучеше. Компютърът, търсещ модулацията, се подчини на думите ми и смени програмата. Възможно е да е започнал да анализира ритъма на песента, приемайки я като програма и ако го е въвел в модулятора... Не е трудно да се повярва на това предложение.

Попитах в микрофона:

– Липсващият компонент на търсената модулация в песента ли беше?

„Да – светна на екрана. – Ето формулата му.“

Тежко станах от стола и се олюлях...

– Ех, Командир, да можех да те попитам сега, веднага!

Разбира се, ти си необикновен човек. Твоите знания са огромни, а умението ти да намираш необичайни изходи – поразително. Нищо не можах да изкопча от тебе на планетата Сигон, когато ти ни измъкна от пъкъла. Спомням си как се шегуваше след това, че сме се измъкнали живи от Поглъщащото море на Венера. Но сега, болен, умиращ, нима успя да предвидиш всичко това? Да търсиш заедно с мене

изход тогава, когато аз се мъчех да намеря решение!? И ти си си спомнил за любимата песен? Помислил си – защо тя ти е така любима? Създал си хипотезата, която с моя помощ провери? И ти успя да направиш всичко това? Ти не моли за пощада дори смъртта, затова я победи, Командир.

